

TÜRKBİLİK REVÜSÜ

REVUE DE TURCOLOGIE

Fondée à Paris

Par

RIZA NOUR

TOME III, LIVRE 2

Rüyâ	Nâmık Kemal - Riza Nur.
Hürriyet şîri	" " " "
Kendi şîrlerimden [5 tâne]	Riza Nur.
Türk aruzu Acem aruzu değil, millî Türk aruzudur	R. N.
Türk şîrinin Vâhidi kıyâsîsi mısradır	R. N.
Türk Şîrinin ritmik unsurları	R. N.
Fakı Ahmede dâir	R. N.
Opera ve opera-komikler üzerine	R. N.
Errata [Samsun la Delile ve Janetin düğünü]	R. N.
Karmen	R. N.
Özdemir nen Dolun	R. N.
Leblebici Horhor	R. N.
Hâtırat parçaları [işlerin iç yüzleri] - 1	R. N.
M. E. Blochet	R. N.
L'Afghanistan, par René Dallot	Joseph Castagné
Bay N. e	R. N.
Ziya Şâkire	R. N.
Vatan hâini arnaud Hüseyin Câhid	R. N.

ÖZDEMİR
nen
DOLUN

Dört perdelik ve altı tabloluğ glgl - opera

—
Gftesi

Dr. RİZA NUR.

—
Bestesi

.

Bu piyesin Avrupa tekniği ile terbiye edilmiş türk halk ve kılâssik müziği ile bestelenmesini arzu etmekdeyim. Mevzûu orijinaldir. Bu sûretle müziği de orijinal ve güzel olur.

Bu eser Türkiye ile Azerbaycanın millî, kültürel ve sosyal birliğini gösterir, millî mühim bir edebî hâdisemiz olan saz şâirleri gibi bir takım millî hususiyetleri sahneye kor, tesbit eder.

Bu eser eski, yeni millî şeylerimizi sahneye koymak, göstermek ve muhafaza etmek gâyesini gütdüğünden bâzı halk türkûleri ve saz şiirleri de bâzı ıslahatla alınmıştır. Bu eseri besteleyecek olan da bunların muziklerini almalı, alafıranga teknik ile ıslah ve terbiye etmelidir.

Kâhire, 1915

Dr Rıza Nur

EŞHAS

Özdemir bey	Tibrizde bir zenginin oğlu.
Dolun hanım	İstanbulda dâmad İbrâhim paşanın kızı ve Özdemirin sevgilisi.
Pîrifânî	Hızır.
Salçuk hatun	Özdemirin anası.
İbrâhim paşa	Sadriâzam.
Şâir Nedim	İbrâhim paşanın nedimlerinden.
Tuğrul bey	Sivas vâlisinin oğlu.
Ulun banım	Dolunun dadısı.
Uğuz efendi	« lalası.
Elitaş ağa	Özdemirin uşagı
Aslandedeoğlu	Sivasda bir kahveci.

Dalkavuklar, bir hoca, görücü hanımlar, kalfalar, beslemeler, câriyeler, harem agları, köylüler, askerler, bir çoban, âşıklar (saz şâirleri), bir dilenci, bir derviş, polisler, yeniçeriler, kapıcılar, hânendeler, çalgıcılar, çengiler, köcekler.

Birinci perde

Tibrizde Özdemirin evinde selamlıkda bir salon. Şark usûlu üzre sedirler, minderler; Türk ve Acemhalıları, seccâdeleri, sâir, kîmetli eşyâ ile de döşenmiş.

Sahne — 1

Özdemir

yalnız

(Orkestirede ney çalınır. Ney bitince)

A tanrım! Bahtım ne kara imiş!..

Henüz yirmiye varmışken yaşıım,

Belâya düşdü zavallı başım.

Benin nasîbim bu yara imiş!..

En zengin idi baban Tibrizde,

Ünlü, şanlıydı; Kutlukdu adı;

Altun çuvalla var idi bizde,

Eyvah kî kaçdı dünyânın tadı.

Babama kıydı bu zâlim felek.

Şimdi yeri ıssız bir mezardır.

Elimden gelen salt âhuzardır.

Ermez el, yetmez güc, zaif bilek.

Tanrım! Hâlim bitdi,

Artık aklım gitdi.

Aci Tanrım!

Yandı bagrım.

Sahne — 2

Özdemir, dalkavuklar, Elitaş

Dalkavuk'ar, Elitaş girerler

Bir dalkavuk

Vah begim, vah! Ah velînîmetimizin oğlu! Biz merhûmun emrile taşrada ticâretde idik. Geldik, kara lhaber aldık. Aglamakdan iki gözümüz iki çeşme oldu. Bahtımıza bak ki cenâzede bile bulunamadık...

Diğer dalkavuk

Ah, onun gibi insâniyetli varmîdi...

Diğır bir dalkavuk

Üzülmeyiniz begim! Allah siz efendimize tükenmez ömürler versin!..

Başka bir dalkavuk

Keder etmeyiniz. Tanrı emri, ne çâre...

Diger bir başka dalkavuk

Biz yine sizin kulunuzuz.

(hepsi birden dalkavuklar ellerini yüzlerine tutub aglamağa, saç yolmağa koyulurlar.)

Özdemir

Ne deyelim... takdîr böyle imiş...

Elitaş

Kendi kendine

Bu zıbcıkdılar da nerden, çıkdı?... Ben magazada bunları ömrümde bir defa bile görmedim... Hele aglamalarına bak! Sanki Kutluk Ahmed bunların babdsîmiş... Allahallah!..

Bir dalkavuk

Yarın inşallah mezarına gidüb mübârek rûhuna fâtiha okuyalım...

Bütün dalkavuklar

Allah size uzum ömür versin!

Elitaş

Kendi kendine

Ben bu heriflerde bir ciddiyet gömeyorum amma... (âşikâr) âmin!

Özdemir

Ne var, Elitaş!

Elitaş

Bir şey yok, begim... Âmin deyorum.

Bir dalkavuk

Mersiye

I

Ey felek! Yıkıdın âlemi, eyledin bizi harab!
İnler yer, gök, titrer hava; aglar şu hale rıbab!
Göz kan, gönül vıran oldu, akıl kalmadı başda,
İstemem, gözüm görmesin... Yok, lâzım değil şerab!
Felek! Bize zulm işledin, gün yüzü göstermedin,
Koyu kara bulutlarla âleme çekdin nikab.
Menekşenin boynu bükük, lâlenin içi kan hep.
Göz yaşları çoşgun bir sel, cigarler ise kebab.
Hüseynin katli günü bu, Kerbelâdan bir ses var,

Dalkavukların hepsi

Yâ Hüseyn!..

Evvelki dalkavuk

Daglar, taşlar inleyerek verirler gibi cevap :

Yâ Ali! Elaman!

Dalkavukların hepsi

Yâ âli!.,

Evvelki dalkavuk

Tövbeler tövbesi,

Olduk pişman!..

Çıkar âhım...

Pek çokdur günâhım;

Yüzüm yok Rabbe,

Bin kere tövbe!..

Dalkavukların hepsi

Ali! Şâhım!

Yüz bin tövbe!

Evvelki dalkavuk

II

Ah! yine muharrem oldu, hep gönüller agladı,
 Velvele düşdü cihâne, vah bülbüller agladı.
 Hatta derdden kan agladı Hüseyini vuran hançer,
 Bugün cihanı bürüyen kara tüller agladı.
 Fêlegin çarhı ters döndü, âlem mâtem bagladı,
 Yer agladı, gök agladı, gülen güller ağladı!..

Ey, Şâhımerdan!

Dalkavukların hepsi

Yâ, dost!..

Evvelki

Bagrım oldu kan,
 Kıl derde derman,
 Bin kere tövbe...
 Hâlim pek yaman,
 Bin kere tövbe!..

Dalkavukların hepsi

Bin kere tövbe!..

dalkavuklardan biri

Üzülmeyiniz; efendim!

Diğri

Dünya bu... Kim kalmış... Kim bâkî?..

Bir diğri

Acı, sızıdan fayda yokdur. Efendimiz bizden, eyi bilirsiniz...

Bir diğeri

Biraz gezinmek, eğlenerek keder dağıtmak lâzımdır.

Özdemir

Sahih, pek ihtiyâcım var... Yoksa çatlayacağım...

Bir diğri

Gidelim baglara, bahçelere.

Açmış, karanfille gül koklaşır,

Gezmezsen sôra bak derd çoklaşır.
Kederleri alub akar dere.

Kuşlar şakır, sular akub coşar,
Gülerler sünbülle gül bağdaşub,
Bülbülse keyfinden çılgınlaşub
Öter... Bir güle, bir suya koşar.

Gezelim... Haydin!.. Eserek sabâ
Uçurur derdi, üfürür safâ.

(Dalkavuklar gitmek için ayaga kalkarlar)

Bir dalkavuk

Artık çok râhatsız etmeyelim...

Özdemir

Estâfurullah! yine buyurunuz. Sizden çok memnun
oldum... Allah sizden râzî olsun.

Bir dalkavuk

yanındekine gizlice

İş yolunu aldı. Çengeli takdık gâlibâ...

Bir diğeri

Birazdan, gelüb efendimizi alırız... Bağcelere, dere
boyuna doğru gezmege gideriz. Biraz hava alırsınız...

Özdemir

Pekey! Safâ geldiniz beklerim.

dalkavuklar çıkar

Sahne — 3

Özdemir, Elitaş

Özdemir

Allah bu adamları nerden gönderdi... ne éyi insanlar!..

Elitaş

Begim, benim haddim degil amma, bunlar eyi adama
benzemeyorlar...

Özdemir

Senin ne aklın erecek!..

Elitaş

Ben sizin kırk yıllık bendenizim.

Özdemir

Hadi... Senin aklın ermez...

Elitaş

Sôra hoppala, cuppalaya binecek iş...

Özdemir

Yok, yok...

Elitaş

Gençlik baruta benzer. Bunlar kundakıcıdır yanarız...

Özdemir

Düşündüğüne bak!..

Elitaş

Bunlar altun güvesidir. Bunla a yüz verme!

(Yandeki odadan bir ninni işidilir)

Salçuk hatun

Ninni

I

Ey, çiçek! Fursatdır, durma uyu!

Felek seninçin kazmada kuyu.

Mâsumdur demez, kötüdür huyu.

Kurumaz sôra gözünün suyu!

Ört gözünü, uyku bürüsün ninni...

Yavrum uyusun da büyüsün ninni...

Çabuk büyüsün de yürüsün ninni...

Ê, ê, ê.. Ê, é, ê...

Ê.. gülüme...

Ê, ê, ê...

II

Ey, gonça! uyu! Fenâ zamandır,

Felegin kasdi sana yamandır,

Seni bekleyen. derd âh, amandır.

Uyu! Sôra, bak, işin dumandır!

Ört güzünü, uyku bürsün ninni..
ilh...

Özdemir

Anam kardeşime ninni söylüyor... Zavallı kardeşim, üç aylık iken yetim kaldı. Anam bana da böyle ninni söylemişdir, değilmi?

Elitaş

yüzü hiddet içinde

Kardeşin gibi sen de ne söylendiğini anladındır ya...
Ah, çocukluk!..

Sahne — 4

Evvelkiler, sôra hoca

Özdemir

Hoca daha gelmedi?..

Elitaş

Merhûmun ruhuna aşır okuyan hocamı?

hoca girer

Özdemir

ayaga kalkarak

Buyurun hoca efendi!

Hoca

Selâmaleyküm.

Özdemir

Aleykümselam.

Hoca

bir minderin üstünde diz çökerek, İstanbul agzıla

Eûzu billahi mineş-şûeytânır- racîm Bismillahir- rahma-
nır rahîm. Yâsîn velkurânul hakîm. ilh...

(sôra Mısır agzîle de bir aşır okur. Bitince hepsi ellerini
kaldırub fâtiha okur ve ellerini yüzlerine sürerler. Hoca

allaha ısmarladık deyüb çıkar).

Sahne — 5

Evvelkiler, hoca eksik

Özdemir

Arabayı hazırlat, bağçelere gideceğiz.

Elitaş

Gitme! Daha şimdi kuran okundu.

Özdemir

ô... Sen karışma!

Elitaş

Pekey! (kendi kendine) oh... begime de mâşallah!..

çıkarak

Özdemir

Bu adam da aksileniyor... Biraz gezüb hava alacağım.
Bunda ne var? Emekdar da, gönlünü kırmak istemeyorum....

Elitaş

girerek

Söyledim, hazırlıyorlar.

Perde iner

İkinci perde

Özdemir'in konagının haremindedir bir oda. Oda temâmîle ala
turka bir harem tarzında.

Sahne — 1

Özdemir, Elitaş

Özdemir

Ne fenâ insanlarmış... Gezme, hava alma derken beni

rakiya alıştırdılar. Kötü kadınlara dadandırdılar...Her gün bağçelerde, evlerde cünbuş yaptık. Ben hava alub keder gidermedim,unlar bizim paraları alub saâdetimizi giderdiler.

Elitaş

Ben size demedimmîdi! Bu herifler kötüdür. Bunlar dalkavuk... Mîrasyedilere yanaşırlar, paralarını yerler... Dalkavuk en igrenc, en melun bir kurddur. İnsanı yer, âileyi yer, milleti yer. Dünyâyı görmüş kırk yıllık bir sâdık kulunuzu dinlemediniz...

Özdemir

Hakkın var... Ben pek azmışdım. Ev, ana, kardeş, nâmus, haysiyet hepsini unutmuşdum... Bütün servetimiz hebâ oldu, gitdi. Paralar bitince, beni canı kadar sevdiğini söyleyen dostlar da gitdi.

Elitaş

Yâ, işte... olacağı bu idi...

Özdemir

Mîrasyedı, dalkavuk hikâyelerini işidir dururdum da şu heriflere bir türlü akıl erdirememişim. Yazıklar olsun bana...

Elitaş

Unlar biz dalkavuguz, sanatımız zengin gençleri azdırub parasını yemekdir demezler. Biz dostuz. kul, köleyiz derler. Marfet işi anlamaktadır!.. Yâhud anlayanın öğüdünü dinlemelidir...

Elitaş çıkar

Özdemir

ya'nız

Artık bu memleketde duramayacağım. Ne yüzle durmalı? Kaçub başka diyâra gitmeliyim. Artık tövbeler tövbesi... Bundan böyle beni yalnız Dolunun aşkı meşgul edebilir. Çıkayım. Dağlara düşeyim... Varayım Dolunu arayım...

(Salçuk Hatun girer, Özdemir düşümege varır)

Sahne — 2

Özdemir, Salçuk Hatun

Salçuk Hatun

Oglum! Yazık, haram, haram!

Bak, artık deşildi yaram!

Baban etmişdi bizi bahtiyar

Cennetdi bize bu ev, bu diyar.

Bolbol yeterdi bî akdî mal,

Yedin, bitdi; değişdi hal!

Böylemi hayırlı evlad?!

Nâmusumuz oldu berbad..

Dogru yoldan çıkdın,

Ocagımızı yıkdın.

Özdemir

Ana! Sözlerin dogru, ah,

Acır bize ulu allah!

Ah, pek gencim; hiç tecrübem yokdu,

Gönlüm pek safdı, kusurum çokdu,

Nasılsa şeyâtana uydum,

Lâkin pek çok acı duydum.

En sonunda, dolaşa dolaşa

Uçan akıl geldi başa,

Afvet iki gözüm!

Haksızım, yok yüzüm!

Salçuk Hatun

Pekey! Şimdi çaresi ne?

Söyle, hadi!

Özdemir

Bilmem anne!

Salçuk Hatun

Hep gitdi bunca mâlimiz,
Ne olaakdır hâlimiz ?...

Özdemir

Tövbeler tovbesi!

Salçuk Hatun

Oglum!

Özdemir

Etdigmden ben pişman oldum.

Sulçuk Hatun

yüzü sıkıntı'ı bir hal' alarak

Tutdu yine halecânım!

Özdemir

Çıksa idi keske canım!

Sokâ çıkmaya yok yüzüm;

Kan çanagna döndü gözüm,

Çokdur kederim,

Halka karşı ne derim?

Artık bu yer bana haram.

Kaldise bende bir meram

O da firar, firar...

İşte bu bende ki karar!

BİRLİKDE

Salçuk Hatun

Nerde gezer, uyursun sen, a yavrum?

Seni üzer, ezer bin türlü zahmet.

Hasretinden aglar, derdli olurum.

Özdemir

Köy Köy gezer, orman bulur uyurum.

Yok...Bu bana zahmet değil, bir rahmet.

Sen aglama! Bir gün râhat bulurum.

bir müddet ag arlar

S. H.

Daglarda kim seni kurtlardan korur ?
Kimler ekmek verir sana kim bakar ?
Hastasın, ananın budur korkusu...

Ö.

Sen üzülme, ana! yaradan korur !
Türlü meyveler var, balları akar,
Aşkim bakar bana, ilac olur su!

Salçuk Hatun

Perişan olursun ergeç.

Etme! Bu fikirden vaz geç!

(Mahzun mahzun yürüyerek çıkar)

Sahne — 3

Özdemir, sôra Elitaş

Özdemir

yalnız

İmkânı yok, ben Dolunun aşkına dayanamayacağım.
Nerdedir, yerini de bilmeyorum. Sırf rûyâ desem bu altun.
tas nedir? yok. çıkub dag, taş dolaşmalı, aramalıyım
Bulacağıma şüphe yok. Bu işde bir hikmet var... Sırrını
keşf etmek mümkün degil... (çağrarak) Elitaş aga !..

Elitaş

girerek

Efendim.

Özdemir

Ben bu memleketden gideceğim.

Elitaş

Niye sanki... Bu da ne?..

Özdemir

Baksana hâlimize, kaçmadan başka çâre kaldımı?

Elitaş

Canım... Böyle şey olurmu ?

Özdemir

Eh... Alın yazısı!..

Elitaş

Alın yazısı... Amma kara, kalın yazısı!..

Özdemir

Ne çâre!..

Elitaş

Bu, olacak şey değil...

Özdemir

Oldu bile... Sen, git, bana kalın bir abaynan dayanıklı bir çarık, bir de dagarcık al!

Elitaş

A, begim bu nasıl şey ?

Özdemir

Nene lâzım... Sen o kadarsına karışma !

Elitaş

kendi- kendine

Delirdi gâliba... (âşikâr) Pekey !..

çıklarlar

Sahne — 4

Salçuk Hatun

girer, ya'nız

Canım, bu çacugun hâli şimdi de başka türlü oldu. Ne râhatı var, ne de uykusu!.. Aklı başında değil. Bir dalgınlık âriz olmuş ne söyledigni biliyor, ne de söyleneni anlıyor!... Neyse o fena âlemden el çekti... Elde kalan döküntü de bizi öldürmeyecek, nâmerde hattâ merde muhtac etmeyecek derecededir. Fakat hâline bakılırsa Özdemir birini seviyor... Agzından zâten bir aşk lafı da haçırdı!..

Sahne — 5

Salçuk Hatun, görüşü hanımlar

ve besleme

Besleme

girüb

Bir takım hanımlar geldiler.

Salçuk Hatun

Kimler ?

Besleme

Bildik değil.

Salçuk Hatun

Ne isteyorlar ?

Besleme

Sizi görmek isteyorlar.

Salçuk Hatun

Öf!.. Şimdi sırasımı ?..Her kes kendi derdile uğraşiyor..

(çâresizlik tavrı alarak) Gelsinler ne deyeyim ?..

(Besleme çıkar, arkasından genc ve ihtiyar bir takım hanımlar girer)

Salçuk Hatun

ayaga kalkub

Buyurunuz efendim.

hanımlar otururlar Hâl hatır sorarlar

Görücülerden biri

Bizi, efendim, tanımazsınız...

Salçuk Hatun

Hayır, efendim.

digeri

Bizim de aslımız sizin gibi Istanbulu.

Salçuk Hatun

Öylemi efendim ?

Bir digri

Biz Bayundur bey âilesiyiz (elile göstererek) bu hanımlar da Tosun akanın hanımlarıdır; ahbablarımızdan...

Bir digri

Hanım kızımıza görücü geldik...
Salçuk Hatun

Sefâ geldiniz...

Biri

Çok medhinizi işitdik.

Salçuk Hatun

Teveccühünüze teşekkür ederim. (kendi kendine) Bu günümüzde kız görücüye çıkarmı ? Allahallah !.. Münâse-betsiz insanlar ! Çıkmasa da olmaz... Hemen bi mânâ verirler... (âşikâr) az müsâada buyurunuz...

çıkır

Biri

Zengindirler... Baksana eşyâya !

Digri

Oglu paraları çapgınlıkda yemiş.

Bir digri

Kız çok güzel ve terbiyeli deye salık verdiler.

(solçuk Hatun girer. Biraz sôra kızı elinde tepsi ile kahve getirüb görücü hanımlara verir. Hanımlar fincanları alub içmege başlarlar. Özdemirin kızkardaşı biraz geri çekilüb durur. Hanımlar kıza bakub aralarında bir şeyler söylerler. Ve kızı eyice görmek için kahvelerini yavaş yavaş içerler. Bir görücü fincanı tepsiye koymak bahânesîle kıza yaklaşıp, sevüb okşar ve öper. Bu sûretle agzının kokub kokmadığını öğrenmek ister.)

Öpen hanım

yavaşca arkadaşlarına

Agzı da kokmıyor.

Bir digri

yavaşca

Kusursuz tâze.

Bir digri

yavaşca

İsteyelim.

Bir digri
yavaşca

Adam yollar, istetiriz...

Bir digri

Artık gidelim! (Salçuk Hatuna) Allaha ısmarladık
efendim.

(Hepsi kalkar ve çarşaflarını örtünürler.)

Salçuk Hatun

Güle güle gidin...

Hepsi

Hoşca kalın!

(görücüler giderler. Kız da çıkar)

Sahne — 6

Salçuk Hatun, Özdemir

Özdemir

(arkasında aba, ayagında çarık, sırtında bir dagrcık, elinde
bir ribab girerek)

Anne!

Salçuk Hatun

Bu ne ?

Özdemir

İzin isterim.

salçuk Hatun

neye ?

Özdemir

Burdan çıkub gitmeye.

salçuk Hatun

Neyse olan oldu bitdi,

Hepsi unutuldu gitdi.

Özdemir

Derdim şimdi daha büyük!

salçuk Hatun
Nedir seni ezen yük ?

Özdemir
coşgun bir halde
Bir yâre düştü gönül.
Rûyâda göründü bana o gül.
Cennetdeydim.

efendim;
Bin renkle işlenmişdi felek.
Havuzun yanında göründü bir melek.
Ğûyâ havuz sedefdi de açılmışdı,
İnci çıkmış, renk renk nur saçılmışdı.
O melek başını biraz egdi,
Saçları vârdı tâ suya degdi.
Kendisine âşık gibi bakardı,
Gönlü sudaki aksine akardı.

Salçuk Hatun
Kapılmışsın bir rûyâyâ,
Zavalli! Düşmüşsün mâlihulyâyâ.
Ey bedbah ananın yavrucacı!
Bunlar çocuk oyuncacı...
Uyanınca yok olan
Hayâlat başka,
Ele, göze dolan
Hakıkî hayat başka !

Özdemir

Ana, dinle!
Deme böyle!..

Salçuk Hatun

Pekey, söyle!

Özdemir

Bir kumru kondü, bakıştırlardı.

Birbirine pek çok yakşırlardı.
Mutlak bunlar perîdi
Nice nice
Söyleşdiler dillerince.
Şüphesiz burası periler yerîdi.
Kumru
Uçdu benden yana.
Dedi hu, hu!
Yaklaşdı bana.
Oldu sevimli. nurânî,
Saçı, sakalı ak bir pîrifânî.

Sahne — 7

Evvelkiler, pîrifânî

(Ak, uzun saçları, sakalı birbirine karışmış, başında yeşi sarık, arkasında yeşil cübbe, yüzü güzel, sevimli, nurlu bir ihtiyar kıyâfetinde kapıda gözükererek)

Destur!

(salçuk Hatun çıkmak ister)

Özdemir

anasına

Ana! Ğitme, dur!

Bu o pir!

Pîrifâniye

Buyr, gir!

Pîrifânî

girüb

Bir sırrım, Hızırım.

Her yerde hazırım.

Dünyâyı gezerim.

Her sırrı sezerim.

Buluta binerim.

Yere de inerim.

Rüzkarla uçarım.

Şimşekle koşarım.

Yıldızları dolaşırım,

Arşa kadar ulaşırım.

Kah kuş olurum, kah insan;

Mâlumdur bana her lisan.

Kah pîrim, kah de civânım.

Sabâdır tahtirevânım.

İlim öğremekçin Mûsâ bile

Geldi bana elde asâ ile.

Salçuk Hatun

Ne mübârek pir! Ulu Tanrı!.. sen darda kalanların
yardımcısısın.

Pîrifânî

Yeşil postumu denize sere'im.

Üstünde istediğim yere ererim.

Bora kopar da gemi sıkılırsa,

Direk kırılır, kopar yıkılırsa,

Postum dalgalara atılır, karışır,

Azgın kasırgayla tutuşub yarışır,

Hızından gö.ünmez, köpüğe katışır

Varır varmaz deniz süt gibi yatışır

Ol dersem kış bahar olur.

Eger istersem duşman yar olur.

Bir üfürürsem kör görür.

Nefesim ile kötürüm yürü.

Bir semte etsem hareket,

Oraya gelir bereket.

Bir anbara elim deyse

Bitmek bilmez içindeki şey neyse...

Altun olur tutduğum taş, toprak.

Çöle bassam biter çimen, yaprak.

Dokunsam yaşarır kuru,
Bulanık su olur duru.
Ben bir el sürünce tâzelenir bayat.
Yolum ugrasa bir kuraklığa,
Bassa atım çoraklığa,
Fıskırır âbuhayat.

Özdemir

Tanrı bize Hızırı yolladı. O bizi bu sıkıntıdan kurtarır,
sen merak etme, benim sevgili anam! Yüzün gülecek
inşallah...

Pî ifânî

Vazîfem bu, ben Hızırım.
Kim sıkılırsa,
Derdden çöker, yıkılırsa
Başında hazırım.

Hayırlı işe girişdim.
İmdadınıza yerişdim.

Bunun sonu saâdet...
Budur bendeki âdet...

Salçuk Hatun

e ferini göge kaldı arak

Bin şükür! Yârebbi!
Ey Hızır, aziz nebî!
Gam boguyordu beni.
Tanrı yolladı seni.
Yoldızımız dönmüşdü,
Ocagımız sönmüşdü.
Kulak verdin feryâdımıza,
Yetişdin imdâdımıza.

Pîrifânî

Tanrıya emânet olun,
Gam değil, sevinçle dolun!

Hızır girer

Sahne — 8

Evvelkiler, Hızır eksik

Salçuk Hatun,

Ne olurdu gitmeseydi!

Nûru uçub bitmeseydi!..

Özdemir

Budur denizleri yaran,

Yarub Zalamâta varan.

Tâ Deccala kadar dünyâda diridir.

Pek çok yüce, gizli bilgi eridir.

Bereket bulur ugradî kiler.

Yemekle bitmez içindikiler.

Boşa dokunsa boş dolu olur,

Yetse yitmişin bir çok yolu olur.

Sıkılanlar vardır, ederler feryad;

Çok duramaz, gidüb edecek imdad.

Salçuk Hatun

Ê... Ne idi anlat gördüğün rûâyı!

Parlatmış gözüne bu kara dünyâyı!

Özdemir

Dedi: neden kederlisin böyle?..

Derdini bana söyle!

Dedim : günahkar bir kulum.

Nasılsa ugradı buraya yolum.

Dedi : Aldanub da oldun günahkar,

Biz biliriz... İşler bize âşikar.

Gençlikle bir şeydir yaptın.

Dogru yoldan çıktın, egriye sapdın.

Mâdemki tövbe etdin kötü yola,

Umarım ki Tanrı yardımcın ola!..

Dedim : canım ! Kimsin sen, kim bu peri ?

Ne için etdiniz teşrif bu yeri ?

Salçuk Hatun

ellerini kaldırarak veed içinde

Acıdın bize, ulu Tanrım sen.

Bir başka hâle girdim şimdi ben.

Yükselmekdeyim tâ feleklere,

Erişdim gibiyim meleklerle.

Yedi gök rûhuma açılmışdır.

Arşından kevserler saçılmışdır.

Özdemir

Dedi : İşte ben Hızırım

Sıkılan isterse ben hazırım.

Bu Dolun. Bak kana kana !

Hadi... Gidelim yanına !

Ğitdik, pirin ellerinde,

Bir altun tas her birinde,

Suya daldırdı ve sundu bize.

Dedi : Bu emsem, şifâdır size.

İçin, için ki bu aşk suyudur,

Aşk tükenmeyen bir hoş kuyudur.

Siz birbirinizi sevin!..

Artık kavuşmaga evin !

Salçuk Hatun

Bu rûyâ imiş ğûyâ!..

Yok..Böyle olmaz rûyâ!..

Özdemir

En sonunda dedi : “ Agzını aç !

Açdım. sürdü tükürnü dilime,

Sôra da dedi yapışub elime :

“Sana destur verdim; git, burdan kaç!

Şâir olacaksın,

Ulu ilhamlarla dolacaksın.»

Uyandım; ne pir var, ne yar.
Önümde yine bu dıyar...
Sâde tas dudagmda kalmış,
Su vermiş, aklımı almış!..
(altun tası anasına göstererek)
rîşte o tas,
nltaremut yas!

Salçuk Hatun

Hikmetine akıl ermez a tanrı!
Oglumun tutuşmuş bagrı.

Özdəmir

Ben henüz bir civanım,
Yarın yolaevanım.
Yakdı ateş oğlunu,
Bulmalıyım Dolunu.

Salçuk Hatun

Yeri belirsiz bir yâr.
Ele girmez; şikâr.

Özdemir

Kader, kısmet böyleymiş!..
Senden ayrılacagna,
Böyle kayırılacagna,
Keşke oglun öleymiş!..

Salçuk Hatun

Yok bir söze mecâlim.
Eidim, bitdi hâlim.

Ozdemir

(Kupuzunu anasına uzatarak)

Bu kupuzu al!

Duvara as!

Tutma sakın yas!

Arada çal!

Bir gün olur da derken

Kupuz düşüb bir teli

Koparsa anla ki sen

Öldüm ben, olub deli.

Salçuk Hatun

kıpuzu alub asdıktan sôra kendi kupuzunu alub

Tanrı saklasın seni!

Yerine alsın beni!..

Sen de bu kupuzu al!

Gez, dolaş! Gezdikce çal!

(Kendi kupuzunu Özdemire verir. Özdemir anasının elinir öpür, çıkar. Salçuk Hatun ellerini yüzüne kapatub aglar)

Perde iner

Üçüncü perde

Tablo

I

Bir köy meydanlığı. Köy evleri. Kadınlar, ihtiyarlar, kızlar, çocuklar meydana dolmuşlar. Bir çoban ve koyunlar. Davulcular, zurnacılar. Her kes intizar hâlinde.

Sahne — 1

Özdemir

Girub kupuzunu ça'arak

Hep dag, taş, dere, tepe dolaşdım;

Coşgun çaylardan aşdım.

Toza, çamura düşdüm, bulaşdım;
Yâra degil, bu yere ulaşdım.

Bilmem nedeyim, şaşdım!

Yâr bilirmî ki çekdigim cefâyı?

Unutdumî ki vefâyı?

Âdet etdimi sefâyı?!

Yâre degil, bu yere ulaşdım!

Bilmem, nedeyim şaşdım!

çoban kaval çalar

Kızlar

biragzdan

Cenkden dönüyorlar, gâziler şanlıdır.

O yigitler bizimle nışanlıdır...

Bilmem!.. Şehid düşen kaç delikanlıdır?

Çal, çoban çal! Durma! Sahne pek kanlıdır

Çal, çoban, çal!

Hâl yaman, çal!

çoban kaval çalar

Yer, yurt, evbark, ocak, köy, gönül hep viran.

Ğözümüz bütün kan, içimiz hep hicran.

Her gün kara giydik, bilmedik bir seyran...

Kedermi. sevincmi, nevar?.. Kaldık hayran!

Çal çoban, çal!

Ötsün kaval!

çoban kaval çalar. Sôra davul zurna çalınır. Tabancalar atılır. Kızlar askerleri karşılamak için çıkarlar.)

Sahne — 2

Evvelkiler. sôra cenkden gelen askerler

Bir asker

kulisten

Türkü ...

Gökler karardı; ah, kar geliyor...
Bu dünyâ bana pek dar geliyor...
Bak! Toplanmışlar, kızlar geliyor...
Öne düşmüş de o yar geliyor...

Diger bir asker

kulisden

Dere düz, ıssız gider.
Yanından bir kız gider.
Vay, nereye?..
Aceb bizemi gider?!..

Gülüm nerye? İnme dereye?!..

Nereye gider bu kız nereye?!..

Gider, yürek dider...

(önlerinde kızlar ve çocuklar olduğu halde askerler elbiselerile, türk bayrağı başda girerler.)

Askerler

Biragızdan

1

Çark görmüşmü bizim gibi çeri?...
Şan verdik biz asırlardanberi.
Türk erleri titrettiler yeri,
Hiç bilmedik cenkden dönmek geri.

Arşı tutmuşdur şânımız,
Vatandır can, cânânımız.

2

Cenk ederken bizde coşar îman.
Kökreyüb de atlar her kahruman.
Salar, dalar; savaş olur yaman.
Sınub duşman kaçar, diler aman.

Arşı tutmuşdur şânımız,
ilh...

Savaşlarda ot, duman soluruz
 Hücumlarda demeyiz noluruz.
 Biz ye şehid, ye gâzi oluruz.
 Bu şerefden birini buluruz...

Arşı tutmuşdur şânımız,
 ilh...

Bir çocuk (1)

on beş, on altı yaşlarındadır

Dağ, taş olur aslanların yatağı,
 Çadırlardır askerlerin konagı.
 Türkün nazlı ve sevgili iline
 Fedâ olsun bin gelinin duvagi.

Cenge deye buyruk geldî kutlu gün
 Türk erine hem bayramdır, hem düğün
 Türkün güzel ve edâlı diline
 Fedâ olsun bin gelinin duvağı.

Cenk artırır gâzilerin keyfini.
 Bayragıdır şehidlerin kefini.
 Öyle şanlı, öyle kanlı kefine
 Fedâ olsun bin gelinin duvagi.

İhtiyarlar

biragızdan

Millî ilâhi [kantik]

I

Ey Tanrı!

Turanda akdıkca çaylar, düşdükce çağlayanalar
 Türklerden düşman elinde derd çeküb ağlayanlar
 Bagrını al kana boyar Tanrım!

[1] Bu güzel şiri macarca bir kitabda bu'dum. Düzeltdim, biraz değışdirdim.

Dumanlandıkca balkanlar, çimlendikce ovalar,
Agaclarda sallandıkca yavru dolu yuvalar
Özüm, gözüm sana uyar Tanrım!

Yazın koyu karanlıkda yıldırım parlayınca
Kışın gök, hava kararub ortalık karlayınca;
İçim, rûhum seni duyar Tanrım!

Türkün sakın, aman, yanmasın bagrı!
Âmîn!..

Türk dünyâ ve ahret duymasın ağrı!
Âmîn!...

Sen Turanı koru, ey ulu Tanrı!
Âmîn!..

Sen Türke yet!
Âmîn!..

Turan der döğüşür; sen meded et!
Âmîn!..

II

Her kesden yüksek yaratdın, Tanrım, Türkün boyunu.
Her milletden mümtaz etdin, Tarım, onun soyunu!
Kıl bahtı bu millete yar Tanrım!

Ey Tanrım! Gökdür Altaydan dogan bu ayın yeri.
Onu yere düşürmesin dünyâde hiç bir çeri!
O içime ateş koyar Tanrım!..
Âmîn!..

Çocuklar

Türkün sâkın, aman, yanmasın bagrı!
ilh...

Her kes

Âmîn!..

Çocuklar

biragzdan

Kim umar senden vefâyı.

Yalan dünyâ değilmisin ?!.
sen cefâyî, her safâyî
Alan dünyâ degilmisin ?!.

Kasd edib halkın özüne;
Toprak doldurub gözüne,
Sen gâfillerin yüzüne
Gülen dünyâ degilmisin?!.
İhtiyarlar
ve
Kızlar, erkek çocuklar
biragzdan
Millî ilâhi
1
Bencileyin derdinmi var ?
Garib garib ötme bülbül!
Adı Turan virdinmi var ?
Ėarib garib ötme bülbül!
2
Gelüb gülü erken erken
Uyandır, uyutma bülbül!
Sahar vaktında öterken
Turanı unutma bülbül!
Hepsi
Âmin!..
Nışanlıları, anaları, kardeşleri, babaları, çocukları, asker-
lerin etrâfını alırlar. Askerlerin bâzısına etraflarındaki
kadınlar kucaklarındeki çocukları uzatırlar; askerler öper-
ler, sevinirle . Kız, ihtiyar, kadın ve erkeklerden bâzileri-
yanlarında asker yok - yâni nışanlıları, ogulları, kocaları,
kardeşleri şehid olmuşdur; aglarlar. Yavaş yavaş her kes
çekilir...

Sahne — 3

Özdemir

yalnız kalmıştır

Be Tanrı! Ne bahtı kara bir kulmuşum !..
Dünyâda yaşayub sanki ne bulmuşum ?!..
Tunadan tâ tut da Sibire ve Çine,
Kazandan Mısıra, Mekkeye, yemene,
Amudan, Nemesden Iraka, İrana,
Tonguzdan, ve Fasdan tâ Hinde, Sûdana
Varan bir Ölkeye sâhib bir milletden
Bir er ken mahrumum söyle bir devletden.
Bana pek yazık pek... Ben bir Türk ogluyken
Cenk Türkün düğünü, atası yoluyken
Uruşa gitmeyi bırak, dagda bak, hâlâ
Bitmiş de savaştan haberim yok aslâ!
Vuruşsa idim ben de duşmanla...
Ah, ben de böylece dönseydim bu şanla,
Kavuşsa idim ah, bu anda cânanla !..

Yâhû! meded!

Yetiş! yetiş! İmdad et!

Sahne — 4

Özdemir, Pîrifânî

Pîrifânî

girib

Derdin nedir yine? Geldim, ben hızırım.

İşte sıkılanın başında hazırım.

Henüz gurbetin bir yıl olmadı,

Dolaş, çek! Daha çilen dolmadı.

Özdemir

Böyle deme!

De: «gam yeme!».

Pîrifâni

Pekây! Söyle! Ne var ?

Gamini ne kovar ?

Özdemir

ag'ar hâlde

Kara bahtımdandır şikâyetim

Kaldım yoksul, yetim.

Bak, sensin bu aşka beni sokan,

Sokub da belâda böyle bırakan.

Beni yâre götür, yâhud öldür!

Yeter çekdigim, artık biraz güldür!

Pîrifâni

Böyle aglayarak

Yavrum! Etme merak!

Nə ise a-zun olsun!

Gönlün keyfle dolsun!

Özdemir

Senden imdad!

Pîrifâni

(Özdemirin elinden tutub)

Gözünü kapat!

(Özdemir gözünü kapar)

Tablo

II

Istanbulda kanlıca tepesinde Dâmad İbrâhim paşanın köşg-
ünün bahçesi. Küme küme güller, lâleler, sünbüller, nergisler.
Havuzlar, fıskiyeler. Mâvi bir ufuk ve Bogazın bir kısmı
da gözükür.

Sahne — 1

Pîrifâni, Özdemir

Pîrifâni

gözü kapalı olan özdemire

Eh, şimdi aç!

İşte ilac.

Özdemir

gözünü açarak

Göster! Hani nerde cânân?

Pîrifâni

Şimdi gelir; şurdan.

çiçeklerin arkasından ses işidilir

Özdemir

Şuradan bir ses geliyor...

pîrifâni

Odur, pürheves geliyor.

Fakat. hadi; saklanmalı.

Özdemir

Fakat nasıl dayanmalı?!

(Pîrifâni Özdemiri tutub çeker. Bir gül kümesinin arka
sına saklanırlar.)

Sahne — 2

Dolun, Ulun

Ulun elpençe divandurur

Dolun

Hiç benzemez rûyam âdi rûyâlara,

Ah, daldırdı beni derin hulyâlara,

Bir Yerdeydim, başka... Uymaz dünyâlara.

Bir ay dogdu, pek parlardı semâsında.

Bir yerdi ki sular, çaylar çağlardı.

Bülbül güle, gül bülbüle aglarlardı.
Dikenler de uclarını zaglarlardı.
Saba nazla hep oynardı havasında.

Kumru uçub bir pîr, fâni insan oldu.
Ay da düşdü, yerde birden civan oldu.
Gönlüm akdı, ırmak gibi revan oldu.
Cana kıyar haller vardı edâsında.

Ulun

Bu rûyâ degil;
Hiç hulya degil,

Dolun

tası göstererek

Pîrin verdiği tas işte bu tasdı.
İçinde duran su degil, hayatdı.
Her damlası sanki inci, elmaşdı.
Beni göklerde yaşatdı
Artık aklım, fikrim onda.
Can feda yolunda.

tasını havuza daldırub su içer

Ne yapayım. Uluncuğm?! İşte yıl oldu. Her gün buraya gelüb böyle bir şeyler söylemek, kavuşmamız için pîrin tasile su içmek bana âdet oldu. Sen de artık « her gün, her gün... Bu ne bu?! » dersin...

Ulun

Aman, hanım kızım! Öyle lakırdımı olur?!.. Biraz kendinizi eğlendiriyorsunuz. Allah kavuşdursun.

Dolun

Varol! Hoca hanımcığım.

Ulun

Tanrı büyükdür, sen kasâvet çekme!

Dolun

keyif i ve gururlu bir tavır alarak

Ben bir Türk kızım, aşkım pek uludur.
Gönlüm pek yücedir, duyguyla doludur.
Sevmekden maksadım bir yuva örmektir,
Kucagmda, yanımda yavrular görmektir.
Yolum yücelik yoludur.

İlme, fenne çalışdım.

Ev işlerine alışdım.

Calgı da öğrendim.

Sevgilimi ben begendim.

Çalarım da efendim

Kocam eglenir, şen olur.

Yavrucaklarımda, ince hisler türer.

Nice yüce huylar ürer.

Evimiz rûşen olur.

Bir âlim olur ki oğlunun biri

Türk için şanla doldurur yeri.

Bir aslan zâbit olur ki digeri.

Duşmandan hurtulur Turan ölkeleri...

Ulun

Hanımım bir eyi ev kadını...

Kadınlığın yükseltir adını.

(bir harem agass girer)

Sahne — 3

Dolun, Ulun, haremagası

Haremagası

Doluna

Kuşukhanım burdamısınız ?

Dolun

Ne var Zîver aga?

Haremagası

Büyük hanımefendi sizi istiyor...

Dolun

Zîvere

Biraz geziniyor de!

(Dolun çiçeklerin arasından dulanur)

Sahne — 4

Ulun, haremagası

Haremagası

Canım! Büyük hanım darılıyor. « Bu kıza böyle ne oldu? » deyor.

Ulun

Ben ne bileyim?!

Haremagası

Hoca banım! Sôra okkanın altına sen gidersin.

Ulun

Niye sanki!.. Ben emir kuluyum. Küçük banım istiyor, berâber çıkıyorum...

Haremagası

Söyle de gelsin!

Ulun

Sen git de: « biraz geziniyor, gelecek » de bâri.

Haremagası gider. Dolun gelir

Sahne — 5

Dolun, Ulun

(bir çiçeği tutub tüveyclerine dokuna dokuna sever ve çiçeğe bakarak)

Bir serçe, bir kelebek

Benden önce gelerek

Konu sana a çiçek!

Neden güzelsin sen ?

Ne olur söylesen!..

Biraz durub düşündükden sôra

Sen bir çiçeksin gerçek!..

çiçeği bırakub göge, ufka doğru bakarak

Ey güzel kırlangıc!

A oyunbaz dalgıc!

Uçmana bir son yok gibi,

Boyuna gidüb ok gibi

Saf ve mâvi göklere dalarsın.

Sôra gölde zevk çok gibi

İner suyun yüzünü yalarsın;

Sürünür gider kanad yorarsın!..

Sevinc içinde ve yüzünde gülümsemeler peyda olarak

Bilmem... Amma tohaf!..

Bu gün gök bana daha saf!..

Daha tatlı hava, esir

Sanki deva, iksir!...

Her şey gülüyor yüzüme.

Her yer parlıyor gözüme.

Çiçekler pek hoş kokuyor.

Kuşlar daha hoş okuyor.

Bilmem! Nedir, ne var bu gün?

Cihan başkalaşmış bütün!..

birden yüzünü hüznü kaplayarak

Ben de pek hisli oldum

Güzel bir şey, bir çiçek

-Tohafdır, bilmem noldun?-

Bana dokunuyor pek...

Ben de pek içli oldum

Solgan yaprak ve çiçek

-Niçin, bilmem noldum-

Bana dokunuyor pek...

Özdemir

güllerin arkasından

Bu bir bahardır...

Dirilmiş âlem.

Her şeyde çiy, nem,

Tâzelik vardır.

Erikler akbak

Çiçekle dolmuş.

Her biri parlak

Bir gelin olmuş.

Şeftâliler ter,

Penbe giyinmiş;

Pek bezenmiş yer,

Cihan sevinmiş.

Kuşlar dallarda

Yuvalar örer.

Rüzgar sallar da

Yavrular ürer.

Dolun

(Etrâfına bakınarak ve her tarafa kulak vererek)

Bu güzel ses nerden geliyor ? Yerdenmi, gökdenmi ?!

Ulun

Tohaf şey ! (etrâfına bakımb) Kim var ?...

Özdemir

Rûyâmı ! Ben ne oldum ?

Bahar değil, ilk yazdır.

Sayıkladım, hulyâlarla doldum...

Sayıklayım... daha... bu çok azdır.

Hızır

güllerin arkasından

Gençlik !.. Ömür bahârı !..
Söyletir... O böyledir...
Bu çağda ömrün vâri
Aşk, gönüldür... Öyledir.

Dolun

Burda melekler var !..

Hızır

Duygular ulu.
Gögüsler otlu.
Bedenler uiri
Gözün her diri
Alevle dolu...

Bir tohaf soluk
Üfler bir peri;
Aşk oluk oluk
Akar, basar yeri.

Fer, nur verir göze.
Güc, kuvet kor öze...
İlham katar söze !..

(Pîrifâni ile Özdemir meydana çıkarlar ve yanlarına giderler)

Sahne — 6

Dolun. Ulun, Pîrifâni, Özdemir

Dolun

A... Onlar... Gönlüme sevinc doldu.

Pîrifâni

Doluna

Seni gördü de dinc oldu.
Yoksa bu zavallı sararub solmuşdu,

Yoksa hasretminden helak olmuşdu..,

Buraya yetirdim

Al! sana getirdim.

Özdemir

kupuzu elinde

I

Aşkından yıldırım yagdırır sözlerim.

Hiç durmaz kan aglar, kanlanmış gözlerim.

Durdurak yok bana, hep seni Özlerim.

kupuzunu çalarak

Izinde gezerim, dag taşdır mekânım.

II

Acı! Ferhad gibi ben daglara düşdüm,

Aslanla, yılanla, çıyanla dögüşdüm.

Devlerle görüşdüm, baykuşla ötüşdüm.

kupuzunu çalarak

Sana geldim aşkım, canım.

Dolun

I

Sana konak dag, taş degil ocağımdır.

Sana yatak toprak degil kucagımdır.

II

Dolunun civanı.

Gönlünün sultanı

İsterse bu canı

Veririm, helaldir.

Ben seni aramak

İsteyorken bak

Gönderdi seni hak

Bilmem, bu ne galdır ?!..

Özdemir

Sevdâ, cefa bana yavuz iş işledi.

Hasret bela şeymiş içime işledi

Ah. gördüm de seni içim genişledi.

Sen meleksin

Fakat ateşden gömleksin...

Fakat yine gönlüme dileksin...

Dolun

Revâmı sızlanmak şakiyan bu dile?

Yok... Yazıkdır sana, aglama derd ile!

Güleyim. bak, güler gibi gül bülbüle.

Merhamet et, gel aglama bülbül gibi.

Güleyim de gül sen! Açılmış gül gibi.

Bura sefâlı bir yerdir.

Burda olmayan kederdir.

Özdemir

Canım sana fedâ olsun!.

Gönlün bütün sefâ dolsun!

Birlikde

Özdemir

Merhamet et, ağlamayım bülbül gibi.

Güldür beni, gel, sen! Açılmış gül gibi.

Yanakların gonçalardan terdir

Beni vuslete erdir.

Dolun

Merhamet et, gel aglama bülbül gibi!

Güleyim de gül sen! açılmış gül gibi.

Bilesin bura sefâlı yerdir,

Burda olmayan kederdir

Özdemir

A, güzelim! Severmisin beni?

Dolun

Canım gibi severim ben seni.

Özdemir

Vâd et ki bana

Yâr sevmeyeceksin benden başka.

And iç ki yaradana

Yüz vermeyeceksin başka aşka...

Dolun

Bu dünyâda ben başka yâr seçmem

Candan geçerim de senden geçmem.

Ulu Tanrı şâhid olsum!

Dolun sana âid olsun!

Özdemir

And olsun açılsa mezar

Ben de istemem senden başka yar.

BİRLİKDE

Ulu Tanrı şâhid ölsün!

Canım sana âid olsun!

Hepsi

Ulu Tanrı şâhid olsun!

Ulu

telaşla

Aman, paşa baban geliyor... Şâir Nedimle berâber...
Köşkten çıkıyorlar... Unutduk biz... Paşa efendinin bah-
çede gezme zamânı...

Dolun

Özdemir

Gitmeli... Çâresiz işte.

Sen beni babamdan iste!

dağılırlar

İbrâhim paşa, şâir Nedim

Sora

Uşak, sôra Pîrifânî ve Özdemir

İbrâhim paşa

lâlelere bakarak

Lâleler yetişdi artık... Bilmem kâdhânedekiler de yetişdimi?.. Çıragana da çokdan gitmedik...

Nedim

Bihamdülla yinê feyzî sefâ şâmil cihânüzre.
Cihân âsâri hükmî sulhilê emnû emânüzre.
Bahar çün geldi Sâdâbâdü mihrâbâd hep âbâd,
Yapışdı lâle dâgî sine, dil, göz, hem de cânüzre.
Çidüb ol sûda sultânım kurulsun sohbeti helvâ,
Sedâyî kîlû kâlî tâ ki çıksın âsumânüzre.
Çırâgânî edub yad bendeî sad çâki kıldın şâd,
Aceb merhem kodun dillerdekî zahmî nihânüzre.

İbrâhim Paşâ

Hünkare arz edeyim de çıragan sarayında çırag egle-
ntisi yapalım. Vakti geldi artık...Bu cuma gecesi yapılınsın!

uşak gelir

Uşak

yügünür

Bir genc, bir ihtiyar iki kişi var; efendimizi görmek
isteyorlar.

İbrâhim paşa

Ğelsinler...

Uşak yügünüb gider

Nedim

Acebâ kim?

İbrâhim paşa

Adam!.. kim olursa olsun!.. Sen Nâzânın hüsnüânına
ne dersin?

Nedim

Sultânî hûbânî zaman...
(uşakle beraber Pîrifânî ve Özdemir gelirler. Uşak çıkar.)

Özdemir

kupuzunu çalub

Seni yüregi şefkatli, yüce kılmış lemyezel,
Efendim! Sana bağlıdır düşgünlerdeki emel.
Her kime iltifat etsen o şeref, hürmet bulur,
Gamı sefâyâ, hazânı bahara olur bedel.
Her derde, belâyâ çâre, kerblâyâ su sensin,
Sensin o yanmış kumunda, çöllerin, can veren yel.

Nedim

Cevherli bir genc...

İbrâhim paşa

Nedime

Şunu imtihan edelim.

Nedim

Pekeyi, velînîmetim...

İbrâhim paşa

Nedime

İstanbulu bir vasf et de...

Nedim

Bû şehri Sıtanbûl ki bîmislü behâdır,
Bir senkine yekpâre Acem mülkü fedâdır.
Bir gevheri yekpâre ikî bahrarasında,
Hurşîdi cihantâ bıla tartılsa sezâdır;
Altındamı, üstündemidir Cenneti âl â?
Elhak bu ne hâlet, bu ne hoş âbuhevâdır?
İnsâf degildir onu dünyâyâ degişmek,
Gülzârların Cennete têtşbîh hatâdır
Gühsârlarî, bâglarî, kasrlarî hep
Gûyâki bütün şevku tarab, zevku sefâdır.
Şimdî yapılan âlemi nevresmi sefânın
Evsâfı helê başka kitâbolsa sezâdır.
Hep halkını netvârı pesendide ve makbul

Derler ki biraz dilberi bîmihri vefâdır.

İbrahim paşa

Özdemire

Ê... Buna bir nazîre söyleyebilirmisin ?

Nedim

Hadi, bakalım...

Özdemir

Aşk ilhâmı dolu olan bir gönül Tanrı ilhâmına açıktır.

Pîrifâni

Başla, oğlum!

Özdemir

Hey!.. Şehri Sitanbul ki ne bî mislü behâdır,

Bir hârına bin Çinle bin Îrân fedâdır.

İslâma o bir kâbei sâni, deri hâcât,

Küffâre de ol nûru emel, arşı ricâdır.

Hem altı, ve hem üstü onun Cenneti âla,

İnsanları hep hûru melk, âbı devâdır.

Her kim ki çeker dūzahî dünyâda cefâlar

Melcê ona bû kişveri pür şevku sefâdır.

Hurşîd de neymiş!.. Onu tartın bu şehirlê!

Dünyâyı tutan bundaki elvânı zıyâdır.

Hôbânı güzel, kalkı güzel, her şeyi makbul,

Meşhûr ki dilberleri bâmihrivefîdir.

Emretdi emîrî şuarâ Özdemirê çün

Görsün serimizdê dolaşan hep bu havâdır.

Nedim

Bu nazîre degil, allah!..Nazîrsiz bir nagma.. Tam!..

Dilden çıkmaz; gökden yagma bir ilham.

İbrâhim paşa

Aferin, oğlum! Siz kimsiniz, dileğiniz nedir? (kendi kendine) irfanlı, yakışıklı bir delikanlı...

Pîrifâni

Bizler Tibrizliyiz, asîl âileyiz,

Ünlüyüz, zenginiz, paşayız, hem beyiz.

Salt, Azarbaycanda ve İranda degil,

Hatta sâde kazau, Horasanda degil.

Kafdan tâ Orala ve Altaya kadar,

Tâ kafdan, Altaydan güne, aya kadar

Adımız var. Adım Altunkutluk han.

Bize uygundur zaman.

Türk ölkelerinde büyük bilinmişiz

İtibarımız çok hemen size eşiz.

Geldik bu Türk Cennetine

Ki demirden dirk bu soya, bu dine.

Oglumdur bu delikanlı

Terbiyeli, anlı şanlı.

Tanrı emrile

Kızımızı ogluma isterim.

Pek rica ederim.

Dileğimiz böyle!..

İbrahim paşa

Çok memnun oldum. Puyurun, oturunuz. (otururlar).

Zaten sizin şöhretinizi işitmişdim...

Pîrifani

İltifat buyuruyorsunuz...

İbrahim paşa

Münasib... İki kese(1) altun, iki kese kîmetinde ceva-
hir, on yük kakum, zerduva, samur, beş yük ipek kumaş,
yirmi küheylan, on hasna câriye ağırlık isterim. Dügün
tedarikine bakarız...

(Özdemirin yüzünü hüznü kaplar)

Pîrifâni

Pekeyi, efendim, kabul etdim.

İbrahim paşa

(1) O vakıt bir kese altun on bin Duka altunu idi. Bir Duka altunu 10 —
12 altun frank idi

Vakit geldi... Dîvânı Humâyûna gideceğim. Kusûra bakmayın! yarın teşrif ediniz, daha tafsilli konuşuruz. Hem gece bizde taam ederiz.

(İbrâhim paşa Nedimle beraber kalkar)

Pîrifânî

Pekey efendim!

İbrâhim paşa

Allaha ısmarladık..Biraz istirâhat ediniz,öyle gidersiniz

Pîriîânî ve Özdemir

Allah ömürler versin efendim.

İbrahim paşa ile şair nedim giderler

Sahne — 8

Pîrifânî, Özdemir

Özdemir

Ah, ben bunları nerden bulurum?

Pîrifânî

Üzülme! Ben sana bir yer den bulurum.

Özdemir

Elde olanı hep kadınlara dökdüm,

Yavukluma verecek hiç bir şey yok.

Pek bedbahtım, günâhımsa haddinden çok.

Eyvah!.. Vîran oldum, derdden çökdüm.

Erkek ağırlığı bâşkasından almaz,

Er olan dilenci mevkîinde kalmaz.

Başımı, ah, ne çâre,

Sert taşlara vurmali!

Varmak için o yâre

Uğraşub durmalı,

Para bulmalı!

Pîrifânî

Benden günah gitdi.

Özdemir

Yine ümid bitdi.

Nedelim ?

Pîrifânî

Ğidelim !..

Özdemir

Hızıra

Yarın akşam burda müsâfir kal !

Paşadan uzunca bir mühlet al !

Ben çıkıyorum yola..

Pîrifânî

Tâliin yâver ola !

çıkartlar

Türk baleti, Erzurum bar oyunu, Köçek oyunu (zillerle), Kız oyunu, Zeybek oyunu (yataganla), Rize oyunu (gayda ile).

Ata binesüm celdü,
Çayda inesüm celdü,
Ala cözlü yarımı
Cide cöresüm celdü.

Ah, din, din, din, din, din darru...
Çifte yanarlar mumları...]

Martinum omuzumda,
Armalar bogazumda.
Uyudum yar uyandum
İki memen agzumda.

Perde iner

Dördüncü perde

Tablo

I

İbrâhim paşanın konagının haremî

Sahné — 1

Dolun

ya'mız

Artık pek boguyor beni keder,

Gün günden beter.

Aman, yârebbi ! Biraz ümid ver,

Çekdiğim yeter.

Beyhude yere her gün arardım...

Ah, hastalandım, soldum, sarardım.

Tanrım! Ben artık dayanamıyorum. Özdemirden hâlâ haber yok... Gideli az zaman değil. Başına bir felâketmi geldi? Ulu Tanrı! Özdemiri esirge, selâmetle buraya ulaştır!

Sahne — 2

Dolun Ulun

Ulun

Hanımcıgım, gine pek kederlisiniz. Canım, merak edecek bir şey yok.

Dolun

Sen ne söyleyorsun! Baksana iki yıl oluyor, Özdemir ölümü, dirimi belli değil?

Ulun

Tibriz buraya az uzak yermi? yakında hayırlı bir haber gelecek. Ben rûyâsını gördüm..

Dolun

Hayırdır inşallah... Nasıl ?..

Ulun

Rûyâmi Cinci Hocaya tâbir ettirdim. Size yakında büyük bir sevinc gelecek dedi.

Dolun

Agzını öpeyim... (düşünür) Amma rûyâdan ne olur!..

... Sahne — 3

Dulun, Ulun, harem agası, besleme

Besleme

(girüb Dolunun etegini öpdükden sôra geri geri gider, elpençe divan durur.)

Mercan aga gelmiş, yanında iki kalfa da var. Sizi görmek istiyor...

Dulun

Ėinemi unlar ? ! .. Canım, efendım ! İstemeyorum... Sivas vâlisimi, yok oğlu Tugrul beymi ? ... İstemeyorum vesselam ! .. İki debir bana harem agalarını yollarlar. Amma sırnaşık şeyler hâ ! ..

Besleme

Emrederseniz kogarım...

Dulun

Kog ! Hem söyle de birdaha gelmsinler.

besleme kapıya doğru yürür.

Ulun

beslemeye

Dur ! (Doluna) Ne olacak hanımcığım, güzel kızım, gelsinler ! Bir iki lakırdı ile savarız. Şimdi kabul etmezsen annen darılır, paşa baban belki hiddet eder.

Dulun

beslemeye

Pekê ! Getir, getir !

besleme çıkar

Sahne — 4

Dulun, Ulun

Dulun

Canım ! Bu Tugrul bey benim başıma nerden çıkdı ? Canım, babamın da gönlümü yapmışlır ! Ben Tugrula Mugrula varmam. ye ölürüm, ye Özdemirle evlenirim. Ben

ona söz verdim. Birlikde and içdik...

Ulun

Zavallı hanımcığım !

Dolun

Ah, Özdemir ! Şu aralık çıkıversen işte bunların hepsi biterdi...

Ulun

Çok sürmeyecek, bir gün birden çıkıverecek.

Sahne — 5

Dolun, Ulun, Mercan aga ve kalfalar.

Mercan aga, kalfalar girerler

Mercan aga

Büyük hanım çok selamlar ediyor, « melek gibi güzel, cici kızımın gözlerinden, yanaklarından öperim » deyor.

Dolun

İnşallah eyidirler.

Mercan aga

Şükür

Bir kalfa

Tugrul bey dün Sivasdan geldi.

Mercan aga

kalfayı dirsekleye ek

ô!.. Sussana sen! ô...

Kalfa

suratını ekşiterek

Sen, söyle, sen söyle! (kendi kendine) öf! Bu fellahdan da amanlık yok ki... kör fellah!..

Mercan ağa

Tugrul bey bir hafta sôra gine paşa babasının yanına dönecek.

Dolun

Pekey, dönsün, gitsin. Allah selâmet versin!..

Mercan aga

Haberiniz yok, efendim.

Dolun

Hayır ola ?..

Mercan aga

Bilmezsiniz, efendim !..

Dolun

Söyle, Mercan !

Mercan aga

Efendim, Tugrul bey gelirken Özdemir beyle berâbermiş.

Dolun

Ê...

Mercan aga

Yolda geliyorlarmış...

Dolun

Özdemir de gelmişmi ? Bize gelmedi ye ?..

Mercan aga

Özdemir bütün cehez takımını düzmüş, hepsi yanında imiş...

Uzun

sevinçle Doluna

Ben demedimmi size ? Rûyam çıktı işte,..

Mercan aga

Böyle bir çok para ile geldiğini eşkiyâlar duymuş. Kervanın yolunu beklemişler...

Dolun

Nê ?!..

Mercan aga

Sivasla Ankara arasında bir çete kervanı basmış. Özdemiri, soyarken karşı durmuş, öldürmüşler.

Dolun

telaş içinde

Ölmüşmü ?

Mercan aga

Ölmüş.

Dolun

aglamaga, saçlarını yolmaga başlar

Dogrumu ? (biraz düşünür) yalandır.

Mercan aga

Dogru efendim.

Dolun

Pekey! Tugrul neye ölmemiş?!..

Mercan aga

O akıllılık edüb kaçmış.

Dolun

İnanmam, yalandır.

Mercan

Yalan olurmu efendim, bakın! (kaftanının altından bir kanlı gömlek çıkarub göstererek) İşte kanlı gömlegi!..

Dulun

Ay!..

(Bayılıb yere düşer. Ulun ve kalfalar koşub kaldırırılar. Bir mindere yatırırılar. Yüzüne su serpiş burnuna ruhlara koklatırılar. Dulun ayılmaga başlar. Ayılıb başını kaldırır ve hıçkırır hıçkırır ağlar. Gümlek Mercanın elinden yere düşer, yerde durur.)

Ulun

Mercanla kalfalara

Kör olsun gözünüz!

Bir kalfa

Gidelim.

Mercan

yavaşca kalfalara

Oldu, oldu. Artık Özdemirden ümidini keser. Begim'ze varır. Zâten, beyefendi yola çıkacak, Sivas'a varınca Özdemiri hapse koduracak...

Diger kalfa

Hadin, çabuk gidelim!

(Kalfalar, Mercan çıkarlar)

Sahne — 6

Dolun, Ulun, sôra İbrâhim paşa

Dolun

Gördünmü, bak alçaklara ?!..

Ulun

Karahaberciler...

Dolun

Bu bir hiledir.

Ulun

Hiç şüphe yok. Sizi aldatmak için.

Dolun

Bu haberi başkası getirmeyüb de onların getirmesi uydurma oldugna delildir.

(İbrâhim paşa girer, Ulun çıkar. Dolun tekrar aglar.)

İbrâhim paşa

Kızım, ne çâre kader böyle imiş! Allahın dedigi olur... Artık ağlama! Tugrul da fenâ çocuk degil. Onun da babası büyük adam. Yakında vezir de yapacağm...

Dolun

Babacığım! Beni afvet, artık ben evlenmeyeceğim...

İbrâhim paşa

Yok, kızım yok... Baban seni bahtiyar edecektir.

Dolun

Yok, bobacığım... Ben artık öldüm demektir. Dünyâdan vaz geçdim...

İbrâhim paşa

Kızım bu nasıl söz!

Dolun

Babacığım! Siz bu kanlı gömlege falan inanmayınız. Hepsi uydurma...

İbrâhim paşa

Hayır, kızım. Ben tahkikat yaptırđım. Hakikaten kervanı vurmuşlar. Hem artık bu adamlar bukadar da yalan söylemezlerye . Yakında Tugrulla düğününüzü yaparız. İnşallah, bahtıyar olursunuz.

Dolun

Baba! Beni böyle bırakınız..., Kederden öleyim.

İbrâhim paşa

Etme, kızım!

Dolun

Ben evlenmek için yüksek ruhlu, zeki, bilgili, fazîletli, merd, âile ve vatan muhabbetile dolu bir genc isterim. O da Özdemir. Şâirdir. Şîrlerini gördünüz.

İbrâhim paşa

A, kızım!

Dolun

Dünyâ bana haram olsun !

İbrâhim paşa

Canım... kızım !...

Dolun yüzünü koluna koyub aglar. İbrâhim paşa kederli kederli çıkar. Ulun girer.)

Dolun

kendisini toplamış ve canlanmış bir halde

Ben Özdemiri bulurum. Bunlar hep yalan.

Ulun

Nasıl buluruz?!

Dolun

Sen dur ! (gezinir) Git bana lalamı çağır !

Ulun çıkar

Dolue

azimli, hiddetli

Ben bu alçaklara gösteririm. Lalam gider, bana özdemiri bulur, getirir. İmkanmı var ? Biz Pir elinden su içdik. Olmaz. (tası dolabdan çıkarub hasretli hasretli ve ümidli

ümidli bakar). Bu tas boş şeymi? yok, olamaz...

Tutayım mı yas ?!

Özdemir nerde ?

Söyle, kutlu tas !

Yırtılsın perde !

Öperim seni

tası öper

Bir ölüm cil derde

Gel, sokma beni !

Sendendir vefâ,

Sendedir deva.

Ulun'a Uguz girerler

Sahne — 7

Dolun, Ulun, Uguz

Dolun

Lala !

Uguz

Efendim, kızım !

Dolun

Ne olursa bana senden olur.

Uguz

Emret, kızım !

Dolun

Özdemir öldü deye bana Tugrul bu gömlegi göndermiş (gömlegi gösterir). Bu asılsız bir şey olacak.

Uguz

Asılsız olmalı... kızım.

Dolun

Babamı da aldatmışlar... Bana : « artık Özdemir öldü, Tugrulnan evlen ! » deyolarlar.

Uguz

Allahallah !

Dolun

Bu benim için mümkün degildir; fakat beni annem de zorlayıb duruyor. Şimdi beni kurtarmak senin elimde.

Uguz

Söyle! Ne istersen yapayım.

Dolun

Bu tası al! Bu parayı da al! (tası ve bir kese dolusu para verir) hemen git! Bir saka elbisesi alub giy! Boynuna bir kırba tak! içine her gün bir başka şerbet doldurub köy köy, şehir şehir dolaş! Her kime rast gellersen bu tasnan şerbet ver! Câmilere, tekyelere, kahvelere gir! Meydanlıklara var! Her nerde bir galabalık görürsen oraya git! Her kese bu altun tasnan şerbet sun! Eger bu tası biri tanırsa o Özdemirdir. İşi anlat! Söyle, hemen gelsin!...

Uguz

Baş üstüne! Yarından tezi yok, yola çıkarım. İnşallah, Özdemiri çabucak bulur, sana getiririm...

Dolun

Lalacıgm...

Tablo

II

Sivasda Aslandedeoglu kahvesi. Âşıklara mahsus mahalde şâirlerin sazları sıra ile dıvara asılı. Bir ucunda ise Özdemirin sazı ile bir kişmir şalı öndül (1) asılmış ve üzerine âşık Garib adı yazılmışdır. Kahve ocagnın iki yanında sıra ile cezveler, nargileler, fincanlar, bardaklar, bir yanda da semâver vardır.

Sahne.—1

(Halk gelmege başlar. Peykele-e, sandalyalara, iskemlelere otururlar; kimi kahve, kimi çubuk, kimi nargile içer.)

Halkden biri

[1] Yarışlarda, güleşlerde, saz şâirlerinin imtihanlarında üstün gelene verilen bir kumaş veya başka bir şeydir. Ödül, askı da derler. Öndül asmak, arskı asmak denir.

Âşık Ğarib iki yıldır burda alıyor. Mat etmedik şâir bırakmadı.

Digeri

Vâli paşanın âşıklarını mat etdikden sôra.. Artık ötesi varmı ?..

Bir digeri

Asıl ondan sôra ün aldı ya..

Bir digeri

Bakalım , bu akşam ne alocak ?..

Bir digeri

Bu akşam dünyânın her tarafından âşık var ...

Bir digeri

Bizim Âşık Ğaribin ününü duyub imtihan olmaga gelmişler amma , nâfile.. Bence gine bizim âşık habt edecek.

Bir digeri

Yüreginde onun aşk var !..
(Âşık Ğarib yâni Özdemir ve diger şâirler girüb yerlerine otururlar)

Sahne — 2

Âşık Ğarib, âşık Ömer, âşık Mustafa, âşık Gevherî, âşık Yümnü ve halk.

Aldı Âşık Ğarib

Özdemir sazını alarak

Semâi

Çok zamadır ankâ gibi,
Hoş bir şikârdan ayrıldım,
Âvâre oldum her kârdan,
Pek hoş efkârdan ayrıldım.

Göremez oldum ol yârı,
Unutsaydım bir an bârı,

Nice kılmayayım zârı,
Sevgili yardan ayrıldım,

Aldım hûri yârı yâde.
Bir altun tascıkla sâde,
Çekdim gîlgüli bâde ..
Dârdan, diyardan ayrıldım.

Soyunub girmişim şâle.
Beni aşk kodu bu hâle.
Ėarîbim eylerim nâle.
Ben ol dildârdan ayrıldım.

sazını çalar

Aldi Âşık Ömer

Semâi

Vakit ola kim düşesin sevdâye sen benden beter.
Salasın başını kuru gavgaya sen benden beter.
Ah, benim çekdiklerimden senin hiç bir haberin yok,
Gönül verüb de düşesin hulyaya sen benden beter.

Gül gibi açıldın, gülü unutturdun sen bülbüle.
Yâhu! Güzelligin ile cihâna saldın velvele.
Rüsvay edub de Ömeri düşürdün sen dilden dile.
Dilerim, dastan olasın dünyâya sen benden beter.

sazını çalar

Aldi Âşık Mustafa

Semâi

Beni mēcnun eden ey saçı Leyla!
Sen aklımı alub kanda gidersin ?.
İlkin yüz verüb de ye şimdi amma
Ferdâlara salub kanda gidersin ?!.

Etdin iltifatın ellere taksim.
A zâlim ! Eyledin gönlümü yetim.

Sen zülfünü edüb sabâya teslim
Bölük bölük salub kanda gidersin ?

saızını çalar

Aldı Âşık Gevheri

Semâi

Dilerim Hakdan bahşola sefalar sana sultanım.
Bizden irüşür her daim dualar sana sultanım.
Saher vaktında aglayub figan eyler gibi bülbül,
Gece gündüz gelir durur, nidâlar sana sultanım.
Gevheri der dehrin derdi sen melekden irak olsun,
Bütün sefâ olsun kamu cefalar sana sultanım.

saızını çalar

Aldı Âşık Yümni

Gönül seni sevdi şimdi perîşanım bilmiş ol !
Koş ! Tuzagna kuş tutuldu ; gitdi canı bilmiş ol !
Yoluna can veren varsa gelsun derim ben sala ;
İşte başım, işte canım, ey cananım bilmiş ol !

saızını çalar

Aldı Âşık Ğarib

Semai

Şükür hakka selam aldım bugün cananın agzından,
Sanasınki dökülürdü inci mercanın agzından.
Birlik olsa cihan halkı yok, bën seni vermen ele,
Av almak katı güc bir şey olur aslanın agzından.

ahaliden âferin sesleri işidilir

Ğerçi aşk ile dolarak kuvvet bulub demir olduk.
Fakat bir dilberin zülfü zincirine esir olduk.
Hemen, Ğarib ! , culus eyle kemalat tahtına, çunki.
Biz bütün aşıklar üzre sazla, sözle emir olduk
(Sazını çalar. Bu esnada "pîr ol !,, sesleri yükselir)

Aldı Aşık Ömer

Semai

Dil oldu sana mübtelâ al haberin sahîhini.
 Ben cürmümü dedim sana al „ „
 Kurtuluş imkânı varmı aceb zülfü kemendinden?
 Kâkülüne dokun sabâ al haberin sahîhini.
 Gamzesinde merhemet var dediler amma âşık sen
 Eyleme itimad ana al haberin sahîhini.
 Âlem bu! Her kes bir türlü boş laf eder, bakma Ömer!
 Hep şairle-e kıl sala al haberin sahîhini.

sazını çalar

Aldı aşık Mustafa

Koşma

Dedim: dilber sana gönlümü versem...
 Dedi: ver ama bak, gizle, etme faş!
 Dedim: ah, bir kere vusluna ersem...
 Dedi: vakti vardır, hiç etme telaş!

Dedim: duşmanlara niçin uyarsın?
 Dedi: bu haberi nerden duyarsın?
 Dedim: gözlerimi kana boyarsın...
 Dedi: aşık olan döker kanlı yaş!..

sazını çalar

Aldı Âşık Ğarib

Koşma

Bu bir meydandır, var ırfanım deyen gelsin beri.
 İlimde, ırfanda ummanım deyen gelsin beri.
 İçim oynar, kalkar, deryalar gibi coşar da taşar...
 Bır manada ben ruh ve canım deyen gelsin be i.

Cevab isterim ben, karşımdakini saf istemem.
 Sözüm söz, önümde burun kalkmasın, kaf istemem.
 Yô... davaya ısbat, söze ruh ister, laf istemem.
 Ben dahı bir merdi meydanım deyen gelsin beri.

(sazını çalar. Her taraftan yaşa sesleri yükselir. Bu a-
 lık Arslandedeoglu şairlerin bulundukları yere aşık

Garibin muammasını asar. Ahalî sevinc ve heyecan içinde)
Ahaliden biri

Ben demedimmi ?

Digeri

O zaten bellîdi...

Bir digeri

Dünyanın şairleri hep gelseler yine bizim aşık
mat eder.

Bir digeri

Bakalım, muammasını bilebileceklermi ?..

Bir digri

Aşık Ğarib muammayı okursa görürler unlar...

Aldı Âşık Ğarib

Bilmece

Bakın, bakın! Bu ne yakış muamma!

Bulması yapmakdan daha güc amma!

Onun doğduğu yer ağız ve dildir,

Amma görüldüğü yer bir degildir

İsterse boyundan, ve elden çıkar,

İsterse göğüsden, ye belden çıkar.

Her kes onu alır verir, uğraşır;

Oysa kimseye mal olmaz, dolaşır.

Nîsan bulutudur rahmetler döker

Amma onun reddi daim bel büker

Dört harfli, ikisi salt noksan olur,

Hesab olunursa o doksan olur.

Karnı yokdur, başı ayagı yüzdür;

Bütün vücûdu da gece gündüzdür.

Ayıbsız, eşsiz bir kumaşdır; ancak

Her alan red eder, ne tohafdır bak! (1)

Aşıklar hal edüb cevap veremezler; sazlarını koltuklarına
kısdırıp birbiri ardınca giderler. Ahalide yine sevinc hali

vardır. Mat olub kaçan âşıklara gizli gizli gülerler.)

Ahaliden biri

Âşık Ğarib ! Meydan senin .. Bir iki de mani isteriz.

Aldı Âşık Ğarib

Mâni

Su gibi akma yarım !

Yadlara bakma yarım !

Kaderim beni yakmış ,

Bir de sen yakma yarım !

Mâni

Adam aman!..

Kış idi, geldi bahar, ya.. kış idi.

Gitdi aklım başımdan, yar o ne bakış idi !..

Dumanım göge çıkdı, bu ne can yakış idi !..

Mâni

Adam aman!..

Acı yaydı ; gönül geç, acı yaydı.

Oku sînemi deldi, bu nasıl acı yaydı ?!

Bu hale düşmez idim, yar bana acıyaydı ?!..

Mâni

Adam aman !..

Dagda yandı ; bûlbûl, evet, dagda yandı.

Yare gitmek istedim, önüme dag dayandı.

Bu nasıl aşku sevda ? ben yandım dag da yandı !..

(Halk dağılmaga başlar. Bir kısmı kalır)

Sahne — 3

Aşık Ğarib, Tugrul

Tugrul

Özdemirin yanına gelerek

Maşallah ! Hepsini hapt etdiniz . İstikbaliniz pek

parlakdır. Daha gencsiniz. Bu gençlikde bu hüner!.. Her kula nasib olmaz.

Aşık Ğarib

Siz burdamîdiniz ? Ne vakıt geldiniz ?

Tugrul

Dün geldim. Her taraıdan şâirler geliyorlar, Aşık Ğarible imtihan olacaklar deye babam bana yazmışdı. Hemen yola çıkdım, yetişdim. Ben sevgili şâirimizi böyle büyük bir imtihanda dinlemez olurmuyum !

Aşık Ğarib

Teveccühünüze teşekkür ederim ; beni her vakıt mahcub edersiniz..

Tugrul

É.. Nasılsınız, bakalım ?..

Aşık Ğarib

Şükür Tanrıya ... Siz ?.

Tugrul

Elhamdü-lillah !

Aşık Ğarib

İstanbulda gidişinizde size teslim etdiğim emanet inşallah yerini bulmuştur ?

Tugrul

Mektubmu ?

Aşık Ğarib

Evet ..

Tugrul

Tabii ...

Aşık Ğarib

Mâlumya .. Ben o mektubun sâhibi gence Sinobda rast gelmişdim. Hâli bana pek têsir etmişti. Deniz kıyısına oturmuş, kayalara vurub döğünen, her biri bir kayada sirça gibi parçalanub dökülen ; yoz seslerle homurdanan denizi seyr edüb duruyordu ve ağlayordu.

Tugrul

Sevdâli bir zavallı ... tabii...

Aşık Garib

Istanbula gideceğimi öğrenince o mektubu vermişdi.
Ne yapayım gidemedim ... Siz lutf etdiniz..

Tugrul çıkar

Sahne — 4

Halk, Aşık Ğarib , bir dilenci

Dilenci

(Birçok ve renkli parçalardan yapılmış, yırtık ve yamalı
esvabı ve arkasında torbasîle)

Verin ! Bu yoksula , yâhu !

Baş, göz sadakası. Of, ah !.

Sizi aglatmasın allah !

Güldürsün dâim duam bu!...

(Elini uzatub her kesin önünden geçer. kimisi avucuna
para kor, Sôra çıkar. Ahali dagılır.)

Sahne — 5

Aşık Ğarib

Yalnız

Mektub eline va-mış.. Sevgilim kim bilir ne sevin-
mişdir .. Bir iki aya kadar yanına gidebilirim. Cehez
hazırlandı demektir.

Sahne — 6

Aşık Garib ehâleden bir heyet

heyet girer

Biri

Memleket tarafından geldik. Memleketimiz sizin gibi
bir şâir görmedi. Her kes sizi seviyor. Gideceğinizi işitdik.
Bundan vaz geçmeniz için bizi ricâyâ yolladılar.

Aşık Ğarib

Sizden itibar gördüm, bu kadar tuz ve ekmeginizi yedim. Hakkınızı helal edin! Artık vakit geldi, gitmeliyim. Lakin daha bir kaç ay burdayım.

Heyet

Demek, gideceksiniz.

Aşık Ğarib

Mâzur görün.

Heyet

Hiç istemezdik, ne yapalım, pekeyi..

Heyet gider

Sahne — 7

Aşık Ğarib, Aslandedeoglu

Aslandedeoglu

Sen benim yüzümü güldürdün. Kahvem işlemezdi. Sâyende çok para kazandım. Ğitmeliyim.

Aşık Ğarib

Artık duramam.

Arslandedeoglu

Hiç olmazsa gidinceye kadar gine eskisi gibi çalarsın değilmi ?

Aşık Ğarib

Hay, hay !

Aşık Ğarib çıkar. Beş, on müşteri gelir

Sahne — 8

Arslandedeoglu, müşteriler ve derviş

Derviş

(Arkasında bir koyun pöstekisi, uzun saçları karmakarışık ve sarkık, boynunda tesbihler, belinde zincirli topuzlu bir şiş, bir elinde teber, bir elinde nefir, kolunda keşköl

girüb dogruca kahve ocagina gider. okuyub üfürdükden
sôra ortaya gelüb durarak)

Yâ Hak!

Hû!..

Aşk şavkını başımızda tam yandırdı Erenler.

Ya Hay! Deyüb çiy canları uyandırdı Erenler.

Canlar! Ârifler bezmine :yahû, sala! dediler.

Birlik bağın açub gönlü pek kandırdı Erenler.

Dervişleri pak şerabla yıkandırdı, arıtdı.

Böylece dünya gamine dayandırdı Erenler.

Meded, ya Dost!

(Dolaşub her kese nefirini uzatır. Her kes içine para
atar. Sonunda nefirini üç kere ötdürür, ve hû! deyib
çıkar .)

Sahne — 9

müşteriler

Biri

Âşık Ğarib gidiyormuş...

Diğeri

Bir daha da böylesini göremeyiz...

Bir diğeri

Sevgilisine gidiyormuş.

Bir diğeri

Sevgilisi kimmiş?

Bir diğeri

Bilen yok. Kendi adını da saklayormuş. Bize Âşık
Garib deyör amma bu adı sevgilisi yüzünden daglara dü-
şüb garib garib gezdiği içinmiş...

(Bir takım müşteriler daha gelir. Arkalarından Âşık
Garib girer.)

Sahne — 10

Âşık Ğarib, ahali, sôra Uguz

(Âşık Garib yerine, ahali peykelere, iskemlelere otururlar)

Aşık Carib

sazını çalarak söyler

Aşık oldum ben güzel bir yâre.
Aşkı yolunda oldum âvâre.
Ah, bu işlere düşdüm ne câre !.
Bu yüzden çıkdım kâre.
Artık giderim dildâre.

Ah, sabırsızdır yâr, beni bekler.
Haber vermişdir ona melekler.
Vakti... Olacak bütün dilekler.

Varmalı o dıyâre.

Mêşinden elbise giymiş, boynunda kırba, elinde altun
tas Uguz girer. Kahvenin ortasında durur.)

Uguz

Şerbetim şerab degildir..
Fakat bir hoş baş döndürür.
İçenler harab degildir.
İçin !. İçin !. İç söndürür ...

Yâr yitüren bir derdli kız
Bu şerbenti etdi sebil .
İçin de tatlayın agız ...
Sebil ... Sebîl ... Şerab degil ...

(sebil, sebil deye her kese şerbet dağıtır. Ahâli birer
birer içerler.)

Ahâleden biri

içib

Ne güzel şerbet !..

Uguz

şerbeti dağıtmağa devam ederek

İçin !.. İçin !.. İç söndürür ..

Ahâli

bırakızdan

İçin !.. İçin !.. İç söndürür ...

Uguz

Sebil !.. Sebil !.. Sebil !.. Sebil !..

(Nihâyet tası Aşık Garibe sunar. Garib altun tası görünce tanıyub şaşalar ve Allah! deye haykırır. Uguz âşkın özdemir olduğunu anlar. Ahâlîde bir hareket olur. Her kes "ne oldu?.. Ne oldu?,, derler. Ahâli kendi kendilerine söyleşerek dağılırlar. Yalnız özdemir ve Uguz kalır.)

Sahne — 11

Özdemir, uguz

Uguz

Şükür, sizi buldum.

Özdemir

Siz kimsiniz ? Bu tası kimden aldınız ?

Uguz

Ben Dolun Hanımefendi tarafından geliyorum.

Özdemir

Ne haber var ?

Uguz

Sizi öldü deye küçük hanımı buranın vâlisinin oğlu Tugrul beye nişanladılar.

Özdemir

telaş ve hüzüün içinde

Ne ?!

Uguz

Lâkin Dolun hanım « İnanmam, yalandır. İlla, özdemir » dedi.

Özdemir

Ben Tugrul beyle Doluna mektub gönderdimdi !.

Uguz

Tugrul mektub degil, Dolun hanıma kanlı gömlek göturdü (gömlegi çıkarub özdemirin önüne kor). Bu seninmiş. Seni öldürmüşlermiş!.

Özdemir

Alçak !.

Uguz

Evet ...

Özdemir

Nâmussuz ! Demek mektubu açmış, emânete Hiyanet etmiş ..

Uguz

Dolun hanım gömlege « hîle » dedi amma babası « Doğrudur. Artık düğün tedârikine kaşlayalım ! » dedi.

Özdemir

Eyvah !.

Uguz

Bunun üzerine Dolun hanım bana bu tası verdi. « Git ! köy, şehir dolaş !. Bu tasla şerbet dağıt ! kim bu tası tanırrsa o özdemirdir. Söyle ! Hemen gelsin ! », dedi. Vakıt dardır. Hemen yola çıkmalı..

Özdemir

Tugrul niye gine buraya gelmiş ?.. Ve hemen gine gitmiş ?!..

Uguz

hayret ve korku içinde

Bilmem ! Fakat bunda fena bir şey vardır..

Özdemir

aglamaga başlayarak

A, Tenim ! Artık dayanmak olmaz.
ô!.. yeni bir derde her gün yanmak olmaz.

Derdsiz başları aşka verirsin,
Bir derd biter, tutar bir başka verirsin !

Güldür bizi ey allah!

Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!

Uguz

Ben hele gideyim. Birazdan gelirim.
(Ugaz çıkar, Özdemir yalnız kalıp ağlamasına devam eder.)

Sahne — 12

Özdemir. polisler

Polisler birbirini arkasına içeri girerler

Özdemir

hiddetle

Bu ne bu ?!..

Bir polis

Vâli paşanın emri var. Seni hapse götüreceğiz

Özdemir

Cürmüm ne?

Diger bir polis

Biz onu bilmeyiz.

Özdemir

kendi kendine

Tugrulun buraya gelmesinin sebebi anlaşıldı.. Demek mektubdan Özdemirin ben olduğumu anlamış.. Beni haklamak için geri dönmüş.. (âşikâr) É.. Ne olaçk ?!..

Diger bir polis

Hadi !..

Özdemir

kendi kendine

Bu alçak beni bogdurur.. (âşikâr) Pekey! Biraz dışarda durun da iki rekat nemaz kılayım, gideriz...
(polisler dışarı çıkarlar)

Sahne — 13

Özdemir, sôra Pîrifânî

Özdemir

Nedir çekdiğim !.. Ümidler yandı.

Pıçak kemige dayandı.

Kurtulmak için yok bir yol..

Derd, keder hadden çok; derman da yok ayol!

Ey pir! Sıkıldım, yetiş imdâda!

Macal kalmadı hattâ feryâda!

(Pîrifânî girer . Özdemir Pîrifâninin eline sarılır ve durmaz öper.)

Pîrifânî

Ümidle giderdin.

Sen idin. Ne oldun?

Sarardın, soldun.

Söyle! Nedir derdin?

Özdemir

Mâlum sana.

Sorma bana.

Pîrifânî

Ne istersen söyle!

De: böyle, ye şöyle!

Özdemir,

Mâlum sana.

Sorma bana.

Pîrifânî

Özdemirin eline yapışub

Pekê ! kapat gözünü!

Hakka bağla özünü!

Özdemir gözünü kapatır

Tablo

III

(gece. Istanbulda İbârhim paşanın konagının önü. Meydan

lık ve konak bayraklar ve fenerlerle donanmış. Kapıda uşaklar, Yeniçeriler. Meydanlıkda çadırlar, canbaz ve oyun yerleri. Kadın, erkek, çoluk çocuk seyirciler küme küme gezinir, söyleşir ve gülüşürler.)

Sahne — 1

Ahâli, Pîrifânî, Özdemir

Pîrifânî

gözü kapalı olan özdemire

Eh.. Aç gözünü !

Güldür yüzünü !

Özdemir

gözünü açar konagi tanıyub sevinerek

Şükür ! Bin şükür !..

Pîrifânî

Artık gidiyorum.

Sahne — 2

Özdemir

kubuzunu çalarak

Serenad

Ömrüm ! günüm bütün hicran, aman !

yetiş imdâdına !

Sebeb sensin bunca feryadına

Ah, hâlim pek yaman !..

* *

Bir yâr sevdim amma cevri

Haram etdi bana yeri .

Nerdeyki şimdi o peri ?!

Beni ateşlere saldı.

Ne aklım , ne fikrim kaldı !..

halk etrâfına toplanır

Yetişir çekdiğim bunca mihnet.

Canımdan usandım.

... Merhamet et !

yetişdim, vaktında geldim sandım...

Bir yâr sevdim amma cevri
ilh...

Pek bonaldım. Bana sen aman ver !

Derdime dërman ver !

Bir kere işit de figânımı !

Şôra al canımı !

Halk

Biragızdan

Bir yâr sevdim amma cevri
ilh...

(kapının önüde bir hareket görülür. İçerden bir kaç kişi çıkar. Özdemiri alub içeri götürürler.)

Tablo

IV

Düğün evi. Dâvetli hanımlar. Seyirci hanımlar. Hânendeler.
Çalgıcılar. Çengiler. Köçekler. Cariyeler. Harem agaları.

Sahne — 1

Dolun, Özdemir

Dolun

Hoş geldin sevgili yârim.

Sen canım gel !

İşte şimdi bahtiyârım.

Sen canım gel !

Bildim seni, verdin emir.

Dedim : Getirin ! Özdemir...

Getirin ! Çekdi elverir ...

Sen gözüm gel! Sen canım gel!

Özdemir

Güldürdü gül yüzün, giderdi de dimi.

Gönül hiç ayrılık bitecek derdimi ?..
Bilmem, fakat, bu derd sonuna erdimi?!..
Gönlüm gülüne kavuşdu.
Bela savuşdu.

Sahne — 2

Evvelkiler, Tugrul

Tugrul

elinde bir kama

Bu kimdir ? Girmiş harem-kâhıma !..

Özdemir

Cevab ver silahıma !

Özdemir

Ha ! Sen düzen düzen sahtekârsın.

İntikamıma şikârsın

Hançerini çeker. Halk birbirine girer.

Dolun

(gelin esvabîle ikisinin arasına girerek ve Tugrula hitâben)

Dur ! Dur ! etmiş seni şeytan ıgva.

Bekle ! Fasl olacak şimdi dâva.

Tugrul

Şer'en karım oldun benimsin sen.

Dolun

Yok.. Zorla olmaz. Sana varmam ben.

Özdemir

Biz canı cânân yoluna koyduk.

Gel ! Bir göresin aşk gayretini !

Cânânı gördük, dünyâya doyduk.

Gel ! Artır halkın şu hayretini !

(düğün halkı birbirine karışmış, korku ve hayret içinde bakarlar.)

Sahne — 3

Evvelkiler, İbrâhim paşa

İbrâhim paşâ
Bak yalanın çıkdı.
Kurdugun binâyı yıkdı.
Sus artık, her kes bıkdı.

Çekil!

Sefil!

(bir kaç yeniçeri yataganları ellerinde gelib Tugrulu yakalarlar.)

Tugrul

dışarı çıkarılırken

Takdir böyle. Ne câre !

Düğün halkı

biragızdan

Takdir böyle. Ne câre !

Bîcâre !..

paşa çıkar

Sahne — 4

Evvelkiler. İbrahim paşa ile Tugruldân mâadâ

Özdemir

Bir kulun yanınca bagrı.

Esirger, yarlıgar Tanrı.

Doluna hitâben

Başımda nurdan bir tacsın.

Hasta gönlüme ilacsın.

Senin gibi güzel varmı ?

Sana göz, gönül doyarmı ?

Utanır gül, sen gülünce ;

Yere geçer sünbül zülfün bükülünce...

(Dolun ve özdemir el ele tutuşub gider ve yan yana iki sandalyaya otururlar. Düğün başlar. Nikah kesilir. Gügey koltuga verilir. Gelinin başından saçları saçarlar.)

Ud, kanun, keman, ney, def, kemençe, tanbur ile Nihâvend taksimi, ve şarkı :

Şarkı

Bu gönül ne gülde, ne gülşendedir;
 Sendedir gönlüm; sende, sendedir.
 Kimseye ne düşgün, ne de bendedir;
 Sendedir gönlüm, dâim sendedir.
 Aşkın ile döndüm, oldum pervâne;
 Sendedir gönlüm; sende, sendedir.
 Felek bak sonunda geldi îmâne;
 Sendedir gönlüm; dâim sendedir.

Çalgı [ince saz takımı, peşrev], Oyun [çifte telli], gazel :

Hey, hey, hey!..

yâr, hey!..

Ey gönül! Aşkî Ferhaddek deli divânelerden sor!
 Muhabbet nuruna koşan, yanan pervânelerden sor!
 Harab olanın işini sakın sofulara sorma!
 Var onu içüb yıkılub biten mestânelerden sor!
 Hey! Hey! Hey!

Oyun [zeybek oyunu, kız oyunu], Calgı [taksim].

Kanto

Bilmem, ne hal oldu bana!
 Hasreti kâr etdi cana.
 Kül oldum yana yana.
 Bende tâkat kalmadı..

Bir yâ sevdim küçücük, minicik..
 kaşı, gözü biricik..
 Cik, cik, cik cik..

Çalgı [mehterhane takımı]

(Her kes dağılmaga başlar. Perde iner,.)

Son

4—Sezürler aslındaki yerlerinde olmalı.

5—Musiki notasında biraz durma varsa bu bir kelimenin bedenine gelmeyüb iki kelime arasına gelmelidir. Partisiyondaki durma, mola işâreti buna rehberlik eder.

6—Musikîde bir kelime veyâ bir cümle bâzan tekrar edilir. Bu halde unlara mukabil aynı aded hecelerde türkce kelime ve cümleler koymalıdır.

7—Çok sesle ve uzun bir zaman uzatılan notalara “a,o,u,, imla harfli hece koymak muvâfıktır. Esire çok uzatılamaz. En çok uzatmaga müsâid olan “ a „ dır.

8—Türkeede bence sarfî aksan yokdur.Mevcud aksan tekellümü olub söyleyiş tarzına göre yerini deyişdirir ve ekseriya kelime sonundadır. Bu sebeble bu tercümelerde aksanın pek ehemmiyeti yokdur. Türkcenin aksan meselesi henüz hal edilememiştir.

9—Türk vezninde uzun kısa hece olmadıgından bu cihete de dikkata lüzum yokdur. Ancak kısa notalarda medli arabca kelime kullanmamaga dikkat etmelidir.

10 - Sâid(ascendant) ve nâzil(descendant)nota tercümeye têsir etmez.

R. N.

ERRATA

(Samsun la Delile, Janetin Düğünü için)

Samsun ile Delile, keza Janetin Düğünü basılırken mürettib yanlışları olmuşdur. Bir de başka yanlışlar var. Bunları burda düzeltiyorum.

Samsun ile Delilede :

Bestekârın adı Saen değil Sans talaffuz edilir.

Sahife	Satır	Yanlış	Doğru
7	8	modasında	sevdâsında
9	12	inceleşmiş	incelmiş
10	9	(netekim yazacağım)	kelimeleri tay olunacaktır.
12	20	“ tabiidir „ kelimesinden sôraya bu cümle ilâve olunacaktır :(Eger aruzlu bir vezin bestelenirken una uyarak beste yapılabilirse o başka .) .	
14	13	üncü satırın sonuna şu cümleler ilâve olunacak : Bu hâl mısra ortasında da olur. Tercüme edilecek bir şîrin veznini bulmak eger şîr besteli ise notasına, ye par- (tisiyonuna murâcaatla pek kolay olur.) .	
21	14	üncü satırın sonuna şu ilâve edilecektir : (Kılık eski türkcede kılmak masdarından iş demektir. Halbuki bizde kılık kıyâfet terkibi hâlinde elan kıyâfet mânasına kullanılmaktadır,) .	
26	1	ulu	ey hak
26	6	yenildi il	il yenildi (1)
26	8	ölsün il	il ölsün
26	13	niyaza	secdeye
28	10	ah, bunlar	eyvah ! Hep
28	13	var sâde göz yaşı	milletin yok başı
		ve milletin başı	var sade göz yaşı
28	16	kudretini	lutfunu siz
28	19	rahman bize	bize tanrı
29	3	sizlerde	o sizde
30	9	ô !	müstakıl bir satır olacaktır.
30	11	ah	„ „ „ „
30	15	yehovamız	yehova(1) bak
33	2	var ök,gazeb yelde	gazeb, ök var yelde
34	9	zincir kopsun	kır zinciri

37	3	ne bu ? köleler	ne bu? köle vurmuş
		vurmuş...	Ebimeleki
»	6	dag, dere	dere, dag
38	12	Samsun kumanda-	kalkan kökremiş bir ordu
		sında ilh...	Samsun ediyor kumanda;
			Yakdı, yıkdı,basdı, vurdu.
			Hâla yürüyor bu anda !)
»	17	faydasızdır	fayda yokdur
40	1	leke ilh...	Aşk leke sürsün adıda,
44	1	ben gönlümün ilh..	Gönlüm tahtine sultanın
44	3	amma aşkı...	Ah, fakat aşk haberini
»	15	çağırın şu...	şu çağırın tatlı sese
45	10	güzel yüzünü....	Güzel yüzü tez ört,döndür
48	4	bitmez	yetmez
49	16	güzelim amma	Hoşum, boş amma,
		boş, gönül hırçın	Gönlüm pek hırçın.
50	3	e, ümid eden	Uman sevgiden.
54	13	korkmayınız	Hiç korkmayın
57	8	azdı,	Hep bitirdi sizi !
59	17	fakat	Ah, sen
60	1	evet önce zâten...	Yâ... Zâten önceden...
»	17	...	Samsunu yenecek göz
			yaşım, ah, vahım!
63	21	Istemedim...	gelmezdim , fakat ah ,
			şürüklendim geldim...
64	13	ey sevgilim!...	Ey sen ! sevgim ! söyle
			neden,
65	9	Allahın...	...Tanrı has..
66	1	itdimdi seni intihab	Ben seni etdim intihab!
66	8	puselerine kandıkca	Pusene ben kandıkca,
»	14	Bir yüce...	yüce bir...
76	19	erpuşile,	öpüşile
69	8	severim seni	Severim seni delîle !

«	12	lâkin	Yok !... Yok, hayır...
«	18	Kudretile bini Allah	Bak beni o kâdir allah
71	1	Kalbimde saklı olan sır,	Bende saklı olan o sır
«	7	gayretin boşdur nâfile	Gayretin boş,yok nâfile.
«	12	deyince faş eyle	Deyince : “sır söyle,,
72	3	geçdi	Rabbim
73	1	bırak beni	Beni bırak !
79	8	Kardeşler !...	Millet! şu....
81	18	bakşanal	Bakanal
82	14	içelim, seninle	Haydi!Al, içelim Samsun!
		Samsun !	
83	16	bir hatırla	hatırla bir, o günü,
«	17	etdigimiz düğünü	Etdigimiz o düğünü !
84	14	sozüge	Sözüne
«	15	sana	ona
«	20	onun tatlıdi her ânı,	Pek tatlıdır her bir ânı,
85	2	yehuda	Yehovan
85	4	bu dua	o duan
85	11	fursat verme, ey	Yok, fursat verme,
		yehova!	Yehova!
87	8	Ey yeri,göğü yaradan,	Ey,Hak!Dünyayı yaradan.
87	9	ölüsü	ulusu
88	12	gizledigin	gizledign
91	16	kuwet verdin de	Kuwet verdin, şu
		kolumuz	kolumuz,

* *

Janetin Düğününde :

1		Farer	karre
8	13	oh, yalnızım..,	Oh, oh yalnızım kendi...
10	6	şaşırmış	Göz açmış...
10	7	kalkub yataktan	Yatagımdan tez endim,
10	17	bu satırdan sôra	şu iki mısra ilâve edilecek;

Gıdelim Janet!

Evet!

- 11 18 Bu eserdeki bütün (nâhiyecî) ler (noter) yapıla-
caktır, ve mısraa iki hece daha ilâvesi lâzımdır.
- 13 8 ...iderim! Yolda... ...iderim! Amma yolda...
- 27 5 Margo sert bir dilbaz O değil sert dilbaz,
- 27 6 değil,... Hem de derdi...
- 29 14 gelemedi geldimdi
- 31 21 Öfkeli gibisin, yâhu Öfken vavrış gibi yâhu!
- 32 20 ko tü!
- 37 12 imzâmı imzâyı
- 51 9 Azîzem, Vah, senin hiç... ..
- 56 13 giderken giyerken
- 57 2 Saraya dönsün, uyuyor Sarya dönsün yuvamız!
- 57 3 Amma sessiz sessiz, Uyuyor, ha, sessiz
- 57 4 uyuyor! Yapınız!
- 57 27 perdeler korur... Korur perdeler...
- 59 13 Amma, abla! Aman, abla!
- 61 hâşiye bu şarkı bu bülbül şarkısı
- 61 hâşiye bubêpine Aubêpine
- 63 12 göz göz ucîle
- 63 14 üzerine içine
- 63 24 lâkin gün doğdu hah; Hah, gün doğdu, işte
- 69 21 Sevincden iç hoplar, [Sevincden hep içim
oynar. hoplar.
- 75 6 ... bu benim... Ey halk! Benim bu karım!
- 77 2 bildimdi. ilh Bildim ordeydi, o yavrum ah!
- 77 21 senin o... Senindir...
- 78 2 Janet! Canım sevgilim A, Janet! Gel sevgilim!
- 78 3 üncü satırından sôra şu beyit ilâve edilecek :
Bu aşkı korur rabbim.
Sevelim! Sevelim dâim!

R. N.